

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København K

Den 18. juni 2024

Dansk Erhvervs hørings svar vedrørende ajourføring af Danmarks Nationale Energi- og Klimaplan for perioden 2021-2030

Dansk Erhverv takker for muligheden for endnu en gang at afgive hørings svar vedrørende ajourføring af Danmarks Nationale Energi- og Klimaplan. Energi- og Klimaplanen giver generelt et godt overblik over den danske energi- og klimapolitik.

Drivhusgasreduktioner og VE

Dansk Erhverv støtter helhjertet op om de danske klima- og VE-mål. Målene sender et klart signal om, at drivhusgasudledningerne skal ned, og VE-udbygningen skal accelereres. Med målene på plads er der nu behov for, at der bliver fulgt op med konkret handling. Dansk Erhverv bakker derfor op om, at regeringen har udmeldt, at den har fuldt fokus på implementering i sin klima- og energipolitik.

Dansk Erhverv opfordrer kraftigt regeringen til at få rammevilkår på plads, der sikrer en hurtigere og mere massiv VE-udvikling. Det inkluderer genåbning af åben dør-havvindprojekterne, et attraktivt design for havvindsudbud, klarere miljøregler og hurtigere godkendelsesprocesser. Kun på den måde kan vi sænke elpriserne, blive uafhængig af russisk energi, producere grønt brændstof og ikke mindst håndtere klimakrisen.

Dansk Erhverv opfordrer derfor regeringen til at få en hurtig afklaring fra EU-kommissionen på, om der eventuelt er et EU-retligt problem omkring åben dør projekterne, og at genoptage sagsbehandlingen, mens sagen undersøges. Dette skal især ses i lyset af Energiklagenævnets afgørelse.

Ud over at få gang i åben dør-havvind igen, er der et stort behov for yderligere initiativer til fremme af VE. Vi har derfor etableret *Alliancen vedvarende energi – sammen om grøn strøm på land*, bestående af Dansk Erhverv, Vestas, Green Power Denmark, Eurowind Energy, Landbrug & Fødevarer, Norlys, European Energy, NRGi, Andel, Dansk Skovforening og Rådet for Grøn Omstilling. Alliancen vil give indspil fra hele værdikæden på, hvordan vi hurtigere kan bygge mere vind og sol i det danske landskab. Alliancen foreslår:

1. *Sætte ambitiøse forpligtende minimumsmålsætninger i kommunerne om støttefri vedvarende energi på land, som sætter en fælles retning for det politiske system og myndigheder.*
2. *Grøn behandlingsgaranti, så den samlede sagsbehandling og godkendelsesproces maksimalt tager 12 måneder.*

3. *Benchmarking af sagsbehandling i kommuner*, så staten understøtter kommuner med sagsbehandlingen, hvis de har svært ved at holde sig inden for den aftalte maksimale sagsbehandlingstid.

4. *Det skal kunne betale sig at bygge vedvarende energi for udviklere og lokalområdet*. Det gøres ved at sikre at skatteindtægter fra vedvarende energi i højere grad bliver i kommunen, at landmænd fastholder incitamenterne til opstilling af VE på landbrugsjord og der indføres et byrdestop for udvikling af vedvarende energi.

5. *Nettet skal udbygges markant*. Det er vigtigt, at nye tiltag på tarifområdet sikrer omkostningseffektiv, hurtig og tilstrækkelig netudbygning med fuld gennemsigtighed. Netselskaber skal kunne købe el til dækning af nettabet gennem en transparent PPA på markedsvilkår på markedsvilkår frem for at være bundet til at afregne via spotpris.

6. *NEKST skal være handlingsfællesskab*, og der skal følges op på der implementerer tiltag, der sikrer strømlinede klageprocesser, klare miljøvurderinger, afskaffelse af kirkerens indsigelsesret og en udvidelse af ordningen for midlertidig nettilslutning af vedvarende energiprojekter.

Dansk Erhverv bakker op om en Energiø ved Bornholm, men er dog bekymret over den konkrete model, som kræver massiv statsstøtte på op til 17,6 mia. for nettilslutning af 1,2 GW havvind til Sjælland.

Energieffektivitet

“Energieffektivisering er en afgørende brik i det energipuslespil, der skal lægges for at omstille os væk fra Putins gas. Energieffektiviseringer er den hurtigste og billigste vej ud af den afhængighed. Dansk Erhverv støtter, at køreplan for energieffektivisering tillægger en moderne tilgang, der har fokus på digitalisering og elektrificering, der udnytter den udvikling energieffektiviseringsteknologi er i. Fx kan der spares 10 pct. af bygningers energiforbrug blot ved at bruge data og digitalisering til f.eks. at justere varmepumpen, når strømmen er billigst og grønnest.

Statslig hjælp til virksomheder og husholdningers grønne omstilling bygger i dag i høj grad på tilskudspuljer, som oftest har tunge procedurer og korte ansøgningsvinduer. Det sænker omstillingshastigheden. Dansk Erhverv foreslår i stedet at give virksomhederne og forbrugerne sikkerhed for deres omkostninger ved konvertering væk fra gas og ved energieffektiviseringer og -besparelser. Den sikkerhed skal også sikre, at virksomheder og forbrugere, der ønsker at omstille sig, hele tiden kan gennemføre projekter med fradrag, når det passer optimalt i deres investeringsplaner. Det nedsætter de samfundsøkonomiske omkostninger ved omstillingen.

Konkret foreslår Dansk Erhverv at omlægge tilskudspuljen til energieffektiviseringer i erhvervsvirksomheder til et elektrificerings- og energieffektiviseringsfradrag til virksomheder og at omlægge Bygningspuljen mv. til et elektrificerings- og energieffektiviseringsfradrag til husholdninger.

Med aftale om grøn skattereform fra juni 2022 blev det besluttet at øge tilskyndelsen for virksomhedernes grønne omstilling. Som et led i Grøn Skattereform er der i 2025-2029 afsat ca. 2 mia. kr.

i omstillingsstøtte til virksomheder, der har vanskeligst ved at omstille sig. Dansk Erhverv mener at fremme af elektrificering og effektiv anvendelse af energien bør være et centralt formål med midlerne, der således kan bidrage til indfrielsen af Danmarks EU-forpligtelse om energibesparelser.

Dansk Erhverv vil desuden gøre opmærksom på, at det kan være u hensigtsmæssigt, at EU-forpligtelse opfyldes ved hjælp af eksisterende virkemidler, idet energispareforpligtelsen ses som en rig mulighed for at foreslå nye politiske virkemidler til at effektivisere Danmarks energiforbrug, noget som Dansk Erhverv gerne bidrager med inspiration og virkemidler til.

Der ligger et enormt effektiviseringspotentiale i udnyttelse af overskudsvarme fra erhvervslivet. Desværre udnyttes størstedelen af denne overskudsvarme ikke. Klimarådet har dokumenteret, at den billigste varmeform er overskudsvarme i fjernvarmenettet. Derfor bør barrierer for udnyttelse af overskudsvarme fjernes, herunder prisloftet.

Fjernvarme

Fjernvarme er helt centralt i bestræbelserne på at reducere det danske gasforbrug. Men der er behov for modernisering af rammerne, hvis vi skal realisere det fulde potentiale for hurtig udrulning, økonomiske besparelser samt reel grøn varme. Forsyningstilsynet har i en analyse dokumenteret potentiale for effektivisering i fjernvarmesektoren på 2,2 mia. kr. Dansk Erhverv opfordrer regeringen til at arbejde for at realisere det potentiale hurtigst muligt.

Indre energimarked

Dansk Erhverv understreger, at det er afgørende, at vi har velfungerende energimarkeder, hvis vi skal komme i mål med omstillingen af de europæiske økonomier.

Dansk Erhverv mener herunder, at det nuværende europæiske elmarked har tjent de europæiske virksomheder og forbrugere godt de sidste mange år. Markedet har sikret lave priser, høj forsyningssikkerhed, udbygning af vedvarende energi og prissignaler til reduktion af gasforbruget.

Derfor er Dansk Erhverv bekymret over udmeldingerne fra særligt visse sydeuropæiske lande, der opfordrer til uigennemtænkte hastereformer og en de facto afmontering af elmarkedet, som vi kender det.

Dansk Erhverv mener, at en reform af elmarkedet kun bør ske efter grundige og gennemgribende konsekvensanalyser, så indgreb ikke medfører højere elpriser, forværrer forsyningssituationen, underminerer den grønne omstilling eller medfører store udgifter for medlemslandene.

Dansk Erhverv støtter op om udviklingen af tariffer, der giver incitament til forbrugsfleksibilitet, er omkostningsægte. Det er samtidig vigtigt, at tarifniveauerne holdes lavest muligt for at sikre det størst mulige incitament til forsat elektrificering af samfundet.

Et mere fleksibelt elforbrug kan medføre besparelser for forbrugerne, øge forsyningssikkerheden og understøtte en mere omkostningseffektiv udbygning af elnettet. Derfor bør den aftalte analyse om fremme af et fleksibilitetsmarked fra 'Aftale om grøn strøm og varme, juni 2022' udarbejdes

hurtigst muligt. Udviklingen af en ny og mere dynamisk tarifstruktur vil også give forbrugerne et øget incitament til at forbrugsoptimere og derigennem understøtte den grønne omstilling med mere vedvarende energi.

Transport

Frem mod 2030, bliver transportsektoren underlagt en lang række nye krav og afgifter. For vejgodstransporten gælder det bl.a. med den nye kilometerbaseret vejafgift, det nye kvotesystem for landtransport og bygninger, en revision af energibeskatningsdirektivet, grøn skattereform og et øget iblandings-/fortrængningskrav. Samtidig forventes prisen på eldrevne lastbiler forsat at være relativ høj.

Det skyldes primært indkøbsprisen for selve nulemissionskøretøjet. På trods af de mange førnævnte klimatiltag, forventes bestanden af nulemissionslastbiler derfor kun at være på godt 4,9% i 2030. Dansk Erhverv understreger derfor, at der er et presserende behov for, at få nulemissionslastbilerne ned i pris, hvis landtransporten skal nå i mål inden 2030. Det kan bl.a. være gennem en midlertidig og målrettet støtte til indkøb af nulemissionskøretøjer med afsæt i de europæiske særregler for statsstøtte til klimainitiativer.

LULUCF

Dansk Erhverv bakker derfor grundlæggende op om LULUCF-forordningen, som ønsker skærpe af krav og indførelse af målsætninger til sektoren med henblik på at bidrage til EU 55% målsætning for CO₂ reduktion frem mod 2030. Dette skal bl.a. ske igennem at bremse CO₂-emissioner udledt i forbindelse med arealudnyttelse af de biologiske økosystemer og igennem opbygning af kulstof i form af organisk materiale i jorden og derigennem fremme af biodiversitet.

Biosolutions

Dansk Erhverv bemærker, at den danske sektor for bioteknologiske klimaløsninger også kaldet "biosolutions" har potentialet til at accelerere den grønne omstilling i en lang række sektorer og dermed bidrage til at indfri regeringens klimamål. Biosolutions er et tværgående erhvervsområde, der blandt andet omfatter enzymer, proteiner, bakterier mv., som bruges i stor skala til at fremstille industrielle produkter, sunde fødevarer, foder, grøn energi og nye materialer. Med biosolutions kan vi bevæge os væk fra olie- og kemibaserede produktionsformer til mere bæredygtige og en mere cirkulær og klimavenlig produktion. Alene de bioteknologier, vi kender i dag, kan vi globalt reducere 4300 mio. ton CO₂ globalt frem mod 2030 ifølge en rapport fra Copenhagen Economics (2022). For at Danmark kan understøtte sektorens potentiale, opfordres regeringen til at samle og accelerere indsatsen gennem en national strategi for biosolutions.

Dansk Erhverv står naturligvis til rådighed, såfremt ovenstående input skal uddybes.

Med venlig hilsen,

Malene Mortensen

Chefkonsulent

Til: Natacha Eggert Gravergaard (naegn@kefm.dk), Thomas Dahl (thoda@ens.dk)
Fra: 'Michael Mücke Jensen (Drivkraft Danmark ' (mmj@drivkraftdanmark.dk)
Titel: Hørings svar ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimapolitik for perioden 2021-2030
Sendt: 14-06-2024 09:05

Kære Natacha og Thomas

Tak for en rigtig god gennemgang af Danmarks nationale energi- og klimapolitik for perioden 2021-2030 og muligheden for at kommentere på ajourføringen.

Vi har som sådan ikke kommentarer til det konkrete indhold i rapporteringen.

Men, som vi også fremførte på mødet, så efterlader rapporteringen en betydelig usikkerhed i forhold til, hvilke krav der vil gælde for vores medlemmer i 2025 i forhold til CO₂-fortrængningskrav, anvendelse af avancerede bio brændstoffer etc. i henhold til bekendtgørelsen om CO₂-fortrængningskrav

[CO₂e-fortrængningsbekendtgørelsen \(retsinformation.dk\)](https://retsinformation.dk)

En usikkerhed der samtidig betyder, at vores dialog med Skatteministeriet om hvordan afgiftsoplægningen (højere CO₂-afgifter og modsvarende lavere energiafgifter) som følge af Grøn skattereform, skal håndteres i praksis fra 1. januar 2025 også er sat på hold.

Som vi omtalte på mødet, stiger CO₂-fortrængningskravet til 5,2 % 1. januar 2025. Det kræver planlægning i forhold til forsyning af de nødvendige produkter til at opfylde målet, tilpasninger på depoter og i distributionen med mere. Alt sammen noget de forpligtigede selskaber allerede er i gang med at planlægge i lyset af, at lovgivningen stiller dette krav.

Modsat fremgår det flere steder i afrapporteringen til EU-Kommissionen, at regeringen endnu ikke har lagt sig fast på, hvordan implementeringen af VE-III direktivet vil blive gennemført, særligt i hvilket omfang regnereglerne for opgørelse af VE i transporten (flertælling for el til transport og biogas på naturgasnettet kan indregnes som anvendt i transport) vil blive implementeret, og hvilke konsekvenser det vil have i forhold til CO₂-fortrængningskravet i 2025 og frem.

Denne uklarhed betyder, at Skatteministeriet afventer en afklaring af regeringens holdning, før de vil genoptage vores dialog om, hvordan vores medlemmer skal håndtere afgiftsoplægningen fra 1. januar 2025 som følge Grøn skattereform. Afgiftsoplægningen i kombination med et stigende CO₂-fortrængningskrav gør det nødvendigt at tilpasse de nuværende regler for opgørelse af energi- og CO₂-afgifterne på brændstofferne.

Tilsvarende er det også nødvendigt med en tilpasning af reglerne for opgørelse af energi- og CO₂-afgifterne, hvis regeringen vælger at udnytte regnereglerne ved implementeringen af VE-III direktivet, og CO₂-fortrængningskravet ikke stiger til 5,2 % eller helt forsvinder i 2025.

Konsekvensen af denne uklarhed er senest blevet understreget af skatteministeriet i forbindelse med høringen af lovforslaget om gennemførelse af Grøn skattereform (L 183), hvor vi gjorde opmærksom for behovet for en tilpasning af reglerne for opgørelse af energi- og CO₂-afgifterne – jf. Skatteministeriets høringsnotat, udklip fra side 51:

Skatteministeriet er opmærksom på denne problematik. Fra maj 2025 skal VE III-direktivet senest være implementeret, hvilket kan have betydning for CO₂-fortrængningskravet. Skatteministeriet afventer, hvordan direktivet beslut[1]tes implementeret.

[L 183 Bilag 1 Høringskemapdf \(ft.dk\)](#)

Vi har selvfølgelig forståelse for, at der er en politisk proces, som skal afsluttes. Men i respekt for de selskaber, som reglerne vedrører, skal vi opfordre til, at der hurtigst muligt kommer en afklaring af, hvilke regler der gælder fra 1. januar 2025, så vi ikke står i samme situation som ved tidligere ændringer af Biobrændstofloven, hvor de forpligtigede selskaber først har kendt de regler, de skal efterleve, få uger før de træder i kraft.

Vi deltager gerne i et møde og videre dialog for yderligere uddybning af ovenstående problemstilling.

Med venlig hilsen

Michael Mücke Jensen
Teknik- og miljøchef

T: +45 3345 6514
M: +45 2042 2636
www.drivkraftdanmark.dk

Kære alle

Vedlagt finder I invitation til teknisk gennemgang af *Ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan for perioden 2021-2030*, som vil foregå d. 3. juni 2024 kl. 10.30-11.30 i Holmens Kanal 20, 1060 København K.

I kan finde og afgive høringssvar til ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan via høeringsportalen [her](#).

Tilmelding til gennemgangen kan ske til Natacha Gravergaard på naegn@kefm.dk senest fredag den 31. maj kl. 15:00.

Med venlig hilsen

Natacha Gravergaard
Fuldmægtig

Tværgående politik

M: +45 4031 8326
E: naegn@kefm.dk

**Klima, Energi- og
Forsyningsministeriet**

**The Ministry of Climate,
Energy and Utilities**

Holmens Kanal 20
1060 København K

T: +45 3392 2800

www.kefm.dk

Høringssvar til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Høring af ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan for perioden 2021-2030

DI takker for muligheden for at kommentere på ajourføringen af Danmarks nationale energi- og klimaplan (NECP) for perioden 2021-2030, som giver et godt indblik i den danske indsats på energi- og klimasporet. DI takker også for høringsmødet, som styrkede dette indblik yderligere.

DI har følgende specifikke bemærkninger til NECP inddelt på de forskellige afsnit:

Afsnit 1: Oversigt over procedure for udarbejdelse af planen

DI mener om EU's kvotesystem

DI er enig i, at styrkelsen og udvidelsen af EU's CO₂-kvotesystem er en gevinst for både EU's og den danske klimaindsats. Fremadrettet vil DI anbefale regeringen at arbejde for en ETS for EU's landbrugssektor. På den korte bane er det vigtigt at få gennemført en god implementering af ETS₂, da mange nye virksomheder bliver omfattet. På længere sigt vil EU's diskussion af 2040-målet og virkemidler blive helt central for også danske virksomheders omstilling og konkurrencemæssige situation. DI bakker op om et 90 pct. EU-klimamål i 2040, og som led heri effektivisering af den nuværende byrdefordelingsregulering.

DI mener om EU's klimaindsats og det nordiske samarbejde

Der er behov for fælles europæiske løsninger på klima- og energiområdet. Det inkludere blandt andet at investere i den europæiske infrastruktur for el, samt at få opbygget en stærk, fælles europæisk infrastruktur for PtX og CCUS. Derudover bør lagringen af biogen CO₂ inkluderes i ETS. Flere forslag kan læses i DI's udspil ['Byggestenene til et konkurrencedygtigt EU'](#). DI arbejder tæt sammen med DI's nordiske kolleger og har bl.a. fremlagt en fælles EU 2040 klimaposition. Energisamarbejdet med de nordiske lande har stor betydning for regionens energiforsyning, og DI er enig i regeringens ønske om at fastholde opmærksomheden på et godt nordisk samarbejde.

Afsnit 2: Nationale målsætninger og mål

DI mener om klimamål

Dansk Industri er enig i, at Danmark spiller og fortsat skal spille en vigtig rolle som foregangsland på klimaområdet. En vigtig del af rollen som foregangsland er at sætte ambitiøse klimamål, der kan bidrage til at hæve det generelle ambitionsniveau i EU. Den nyeste klimafremskrivning fra d. 30. april i år viser, at Danmark er rykket markant tættere på at indfri sit 2030-mål. DI anbefaler, at vi nu får etableret en sti over vejen fra 70 pct. reduktion i 2030 henover 90 pct. reduktion i EU i 2040 og frem til klimaneutralitet i 2045. I den forbindelse skal der sættes et 2035-mål, der flugter med denne ambition.

DI mener CCUS

DI har taget varmt imod 'Aftale om styrkede rammevilkår for CCS i Danmark' fra september 2023, og det samarbejde med branchen som både gik forud og efterfølgende i det rettidige implementeringsarbejde. I den ajourførte NECP nævnes det ikke, men DI ser frem til at regeringen i 2024 præsenterer et oplæg om rammerne for grænseoverskridende infrastruktur og sammenkobling af regionale transportnet til transport af CO₂.

DI mener om Danmarks globale aftryk

Af regeringsgrundlaget fremgår, at regeringen vil opstille et mål for den danske klimaeffekt forstået som den internationale klimaeffekt, der følger af den danske eksport af energiteknologi og tjenesteydelser. Det skal ske i dialog med erhvervslivet. DI kvitterer for ambitionen og vil opfordre til, at denne dialog fremskyndes. Virksomhederne spiller en afgørende rolle for den globale klimaindsats ved at udvikle og eksportere grønne løsninger, der garanterer reduktioner i drivhusgasemissioner uden for Danmarks grænser. Det vil være gavnligt for virksomhedernes arbejde, hvis der arbejdes videre med datagrundlaget, så vi på sigt kan sætte konkrete mål. Ligeledes mener DI, at der skal sættes pejlemærker for Danmarks forbrugsbaserede udledninger, så vi i højere grad kan reducere vores forbrug af såkaldte virgine ressourcer og blive mere cirkulære.

DI mener om mål for offshore udvikling

DI bemærker, at der refereres til Danmarks Havplan om udlæg af arealer til havvind og energiøer og til potentialet om 35 GW i Nordsøen og 7,5 GW i Østersøen. Men reelt set er der ikke en egentlig plan for udbygningen efter 2030 og frem mod 2040 og 2050. DI efterlyser, at der udarbejdes en konkret plan, der indeholder pejlemærker for havvindsudbygningen, og som løbene monitoreres og evalueres. DI Energi har lanceret et [udspil om havvind](#), hvori der netop er en anbefaling om en sådan plan.

DI mener om opfyldelse af mål om 100 pct. grøn gasforbrug

DI bemærker, at udbudsordningen for biogasproduktion i EU-godkendelsesprocessen er forringet så meget, at vi vurderer, der ikke kan forventes tilstrækkeligt med bud. Dertil kommer, at afgiftsbelastningen af biogas leveret via det kollektive gasnet gør biogassen unødigt dyr for gaskunderne. På den baggrund er DI bekymret for, at det kan føre til, at forudsætningerne for en videre udbygning med biogas til levering i Danmark under de

gældende vilkår ikke er til stede, og dermed heller ikke for realisering af det politiske 100 pct.-mål. Der er efter DI's opfattelse stadig mulighed for at rette op, og her vil DI opfordre til at tænke på tværs af produktion og forbrug af biogas. Samtidig vil DI opfordre til, at der sikres afgiftsmæssig tilskyndelse til at anvende vedvarende biogas, hvilket er særligt relevant for de forbrugere, som ikke har mulighed for at elektrificere deres produktion.

DI mener om energieffektivitet

Dansk Industri bemærker, at der i Afsnit 2.2 'Dimensionen vedrørende energieffektivitet' ikke forholder sig til direktiv 2023/1791/EU om Den offentlige sektors førende rolle med hensyn til energieffektivitet. Således forholder NECP'en sig ikke, hvor meget den offentlige spareforpligtelse er på ift. at spare på energien med 1,9 pct. hvert år sammenlignet med 2021.

Afsnit 3: Politikker og foranstaltninger

DI mener om yderligere politikker og foranstaltninger

Danmark skal leve op til flere mål for 2030 – både vores nationale mål om 70 pct. reduktion i udledningen af drivhusemissioner i 2030 sammenlignet med niveauet i 1990, men også vores mål fra EU's byrdefordelingsaftale. Selvom vi er rykket tættere på begge klimamål, er vi endnu ikke i mål. Derfor ser DI positivt på, at der indtænkes yderligere politikker og foranstaltninger, der kan få os over målstregen og videre mod klimaneutralitet. DI henviser til vores [udspil om klimaneutralitet](#), hvor der kan hentes inspiration til yderligere tiltag, der kan gøre Danmark klimaneutral i 2045, og som med fordel kan sættes i værk nu.

DI mener om offentlige indkøb

Det er afgørende, at der sikres efterspørgsel efter de mest energieffektive løsninger på markedet. Derfor noterer DI sig, at kravene til energieffektivitet i offentlige indkøb bliver udvidet fra at omfatte staten til også at omfatte regioner, kommuner og offentligtretlige organer, såsom almene boligorganisationer og universiteter. Det offentlige skal gå foran i energieffektiviseringsindsatsen og vise et godt eksempel i deres indkøb. Dette er også at efterspørge energieffektive løsninger fra mere cirkulære servicemodeller, som åbner mulighed for større fokus på bl.a. levetid, reparerbarhed, genbrug og genanvendelse.

DI mener om cirkulær økonomi

DI ærger sig over, at regeringen i NECP ikke medtænker cirkulær økonomi som klimaværktøj. Ved at forlænge produkters levetid gennem genbrug, reparationer, deleøkonomi mv. og ved at øge andelen af genanvendte materialer i nye produkter, reduceres trækket på jordens ressourcer og de CO₂-udledninger, der følger med både nationalt og globalt.

DI noterer sig glædeligt, at der er fokus på ecodesign og markedsovervågning i regi af et nordisk samarbejde. I den forbindelse vil DI gøre opmærksom på, at ecodesign krav fremadrettet omfatter flere produkter, og der er en lang række nye krav om bl.a. holdbarhed, reparation og genanvendelse, som i den grad vil have positiv effekt i form af reducerede udledninger fra

udvinding og forarbejdning af materialer. DI opfordrer derfor til, at dansk fokus på ecodesign udbredes og suppleres med øget ressourcer til dansk interessevaretagelse. Det er afgørende, at ressortministerierne har ekspertise vedrørende produktkrav samt indhenter og videreformidler danske virksomheders input til forhandlingerne i Bruxelles. Hvis det fulde potentiale ved de nye krav i ecodesignforordningen skal realiseres, skal markeds- overvågning prioriteres både nationalt og på tværs af EU.

DI mener om elaf- giften og beskatning

Fsva. det indre energimarked mener DI, at det er værd at bemærke, at Danmark – trods flere lempelser – fortsat har den højeste almindelige elafgift i EU, selvom den danske elproduktion samtidig er en af de grønneste i EU. Derfor vil DI opfordre til yderligere lempelser af den almindelige elafgift for at tilskynde til yderligere elektrificering af samfundet, og for at understøtte de udsatte forbrugere, der rammes uforholdsmæssigt hårdt af en høj afgift på almindeligt elforbrug.

Dertil kommer, at der er stort potentiale for at strømligne reglerne for beskatning af hhv. almindeligt elforbrug og proces-elforbrug, for at sikre et mere gennemsigtigt og velfungerende elmarked. F.eks. har DI tidligere foreslået, at alle erhvervsformål ville blive omfattet af proces-elafgiften, ligesom DI har foreslået, at den midlertidige lempelse af afgiften på el til elbiler afskaffes inden 2030 for i stedet at finansiere en lempelse af registreeeringsafgiften på elbiler.

DI mener om biogas og biomasse

Fsva. punkt 3.1.2 om fremme af anvendelse af energi fra biomasse, mener DI, det er relevant at påpege, at Danmark som ét af de eneste lande i EU opererer med en afgiftsmæssige sidestilling af hhv. fossil naturgas og vedvarende biogas. Denne ligestilling medfører, at biogas pålægges samme CO₂- og energiafgift som naturgas, hvis det, som stort set al biogas, leveres i det kollektive gasnet. Dermed forsvinder enhver afgiftsmæssig tilskyndelse til at anvende den vedvarende biogas til stor ugunst for særligt produktionsvirksomheder med højtemperaturprocesser, som ikke kan elektrificere deres produktion. DI vil derfor opfordre til, at publikationen forholder sig direkte til, hvorfor muligheden for at fremme brug af biogas via CO₂-afgiftslempelser ikke er afsøgt af regeringen. Det er DI's vurdering, at dette godt kan ske under hensyntagen til EU's statssøttere regler.

DI mener om trans- port

Fsva. punkt 3.1.3. om foranstaltninger med henblik på lavemissionsmobilitet, fremgår det, at den km.-baserede afgift på lastbiler er differentieret efter lastbilernes CO₂-udledning. Det er ikke en præcis gengivelse af den gennemførte lovgivning, da afgiften differentieres efter de fælleseuropæiske CO₂-emissionsklasser, der bl.a. afhænger af de forskellige køretøjers alder, vægt mv., dvs. faktorer der ikke direkte relaterer til faktisk CO₂-udledning. Dertil kommer, at to køretøjer i samme CO₂-emissionsklasse skal betale samme afgift, uanset om den ene måtte køre på almindelig B7-diesel, og den anden kører på CO₂-neutralt

motorbrændstof. DI opfordrer til, at formuleringen bliver ændret, så den bedre afspejler afgifternes differentieringsgrundlag.

DI mener om energieffektivisering

Dansk Industri vil gerne understrege, at det er vigtigt og nødvendigt med en ambitiøs energieffektiviseringsindsats. Danmark skal være foregangsland i energieffektivisering. Vi har løsningerne udviklet i Danmark udviklet af danske virksomheder. Der mangler blot politisk vilje til at føre en ambitiøs energieffektiviseringspolitik, så Danmark kan komme hurtigere og billigere i mål med den grønne omstilling.

Danmark har, på trods af den hidtidige indsats, fortsat et stort samfundsøkonomisk potentiale for at energieffektivisere. Potentialet vurderes at give et overskud for Danmark på op mod 13 mia. kr. årligt.

Derfor har Dansk Industri store forventninger til det arbejde, der nu igangsættes efter regeringens lancering af Køreplan for Energieffektivitet. For energieffektivitet er en central brik i at sikre en mere konkurrencedygtig økonomi, en robust energiforsyning og ikke mindst en hurtigere og billigere grøn omstilling. Med andre ord er det afgørende for fremtidig vækst og beskæftigelse.

Der er fortsat mange lavhængende frugter, som Danmark kan høste ved at energieffektivisere. Med en ambitiøs energieffektiviseringsindsats vil Danmark altså kunne komme hurtigere og billigere i mål med den grønne omstilling. Dertil kommer aspektet inden for forsyningssikkerhed og energiuafhængighed – her spiller energieffektivitet også en væsentlig rolle.

DI mener om Energimærkningsordningen

Vedtagelsen af det omarbejdede bygningsdirektiv (EPBD) giver anledning til en grundlæggende overvejelse om formålet med energimærket samt de indikatorer, der indgår i det. Med udgangspunkt i et bredere perspektiv på energieffektivitet der særligt også medtager bygningernes rolle i det samlede energisystem, ser DI gerne, at SRI'en indgår i et nyt energimærke. Det bør være ambitionen, at bygningsmassen indgår som et aktiv i forhold til afbalancering af et energisystem båret af vedvarende energikilder.

DI mener om energisyn og klimasyn

Det er vigtigt for DI med en god implementering af både kravene i energieffektiviseringsdirektivet og den danske grønne skattereform. En fælles overligger for begge dele er en ambition om, at begge typer af syn gennemføres smidigt og vil kunne bidrage med værdi for virksomhederne.

DI er enig i forslaget om at sikre samtidighed ift. fristerne så forpligtelserne løftes på samme tid. I forhold til klimasynet vil vi DI gøre opmærksom på kravet om at have gennemført et klimasyn for at kunne komme i betragtning til den grønne omstillingspulje fra aftalen om grøn skattereform. Står det til troende

vil et klimasyn allerede skulle gennemføres i 2025, hvor puljen forventes at stå til rådighed. I den sammenhæng opfordrer DI til at der indføres en smidig og fleksibel implementering af klima – og energisyn da der dels både er tale om en ny målgruppe af virksomheder men også implementering af nye kriterier for syne. Dertil kommer, at DI gerne ser, at der indføres et ”følg-eller-forklar”-princip for, om de identificerede energieffektiviseringsmuligheder, samt potentialer for forbrugsfleksibilitet og energilagring i virksomheden gennemføres. I givet fald de ikke gennemføres, bør der i ledelsesberetningen i regnskabet redegøres for hvorfor. Endelig vil DI bemærke, at målgruppen for udmøntning af den grønne omstillingspulje er betydeligt mere afgrænset end målgruppen for klimasynet.

18. juni 2024

Vi finder at udkastet til ajourføring af Danmarks nationale energi- og klima-plan for perioden 2021-2030, dateret maj 2024, giver en god oversigt over de fleste besluttede aktiviteter for at reducere klimagasser; men undlader at omtale de problemer, der er ved flere af de nævnte aktiviteter og den usikkerhed, der følger med. Den viser heller ikke i detaljer hvordan de resterende reduktioner for at nå målene frem til 2030 kan nås, og skitserer ikke hvordan langsigtede mål kunne nås. Derfor foreslår vi:

- At usikkerheder og problemer omkring gennemførelse af aktiviteter beskrives, bl.a. de dyrere end forventet omkostninger til CCS ved det seneste udbud, den dyrere end forventet udbygning med energigæjer og udskydelsen af energigæjen i Nordsøen, samt at den befordrende ramme for energifællesskaber ikke er på plads, hvor bl.a. den aftalte lokale kollektiv tarifering ikke er indført.
- At mulige indsatser beskrives for at nå dansk bidrag til 90% reduktion af EU-landenes samlede udledninger i 2040 og for at nå det danske mål om klimaneutralitet i 2045. De skal beskrives under afsnittet "with additional measures" og det kan beskrives at det er mulige tiltag for at nå de politisk fastsatte mål for hhv. 2040 (idet Danmark støtter et 90% reduktionsmål for EU) og drivhusgasneutralitet for 2045. Hvis Danmark reelt vil arbejde for et 90% mål i EU i 2040, er det mindste Danmark kan gøre at skitsere mulige danske bidrag. Vi anbefaler at politiske tiltag for sufficiency / omstilling til bæredygtig livsstil medtages blandt de mulige forslag.

Klosterport 4 F, 1.sal
DK - 8000 Aarhus C
Tel: +45 86 76 04 44
www.ve.dk

R Gunnar Boye Olesen
E gbo@ve.dk
Tel.: +4586227000
Mob. +4524260033

Udover disse kommentarer støtter Miljøorganisationen VedvarendeEnergi 92-gruppens kommentarer og forslag. Vi har taget en aktiv del i dialogen i 92-gruppen om disse kommentarer og forslag.

Neden for og på den følgende side er kommentarer til enkelte afsnit, som supplement til ovenstående kommentarer.

Kontakt politisk koordinator Gunnar Boye Olesen vedrørende spørgsmål til og uddybning af disse kommentarer ved. email gbo@ve.dk, mobil tlf. 24269933.

Kommentarer til specifikke afsnit i udkast til dansk NECP 2024

s.9 og senere referencer til energigæjer i Nordsøen: Det bør angives at energigæjen i Nordsøen er sat på pause.

s.11. Det kan vel ikke være Danmarks prioritet at den midlertidige undtagelse fra ETS for tredjelandsflyvninger ('stop the clock') forlænges til 2027. ETS for alle flyvninger bør indføres hurtigst muligt.

S.11 Udover de nævnte muligheder for hurtige emissionsreduktioner, er der også mulighed for hurtigere reduktioner ved hurtigere udfasning af gas til opvarmning. Det bør nævnes.

s.16, Mht. aktørinddragelse, så har der været en svag inddragelse af civilsamfund, bl.a. med høring uden mulig online deltagelse. Se også 92-gruppens længere kommentar til dette punkt.

s.27-30: Her er oplyst mål og uddrag fra regeringsgrundlag; men der mangler en beskrivelse af hvordan det går med indfrielse af målene. En status for 2045 mål bør medtages.

Side 36. Planerne for CCS er oplyst; men der mangler en beskrivelse af resultaterne af udbud til dato.

Side 38. Der står at der er initiativer, der skal støtte den lokale forankring. Hvilke tiltag er det? De bør beskrives.

S.43, tabel 9, Geotermi til varme udvikles hurtigere end angivet i tabellen. Det forventes at 20% af Aahus varmforsyning dækkes af geotermi før 2030.

Side 46-47, der må være fejl i figurtekst, da der kommer væsentligt mere end 1000 MW havvind frem til 2030. Ifølge Klimafremskrivning 2023 kommer der knapt 100 PJ mere vindkraft 2024-2030, svarende til 7-8 GW, hvis det hele er havvind.

Figur 12: Omfatter "sol" også sol-strøm til varmepumper og elvarme? Og hvad med vind-strøm? Hvis ja, bør det angives.

s.57: Der mangler en indsats for at der etableres mindst et energifællesskab i hver kommune. Der er mange regulatoriske hindringer for at etablere energifællesskaber. Det bør nævnes som en barriere.

s.78: Gennemførelse af tarifmodel 3 med kapacitetsbetaling forringer de økonomiske muligheder for store elkedler, der skal bruges til fleksibilitet og derfor har kort årligt brug. Det bør nævnes som en barriere.

Side 84: Hvorfor har puljen til offentlige bygninger (3-BU-15) ingen klimaeffekt? Hvorfor medregnes klimaeffekt ikke af klima-optimeret byplanlægning med reduktion af transport, tiltag 4-TR-07?

Side 87: Hvorfor medregnes klimaeffekt ikke af grønne renoveringer af almene boliger, tiltag 5-HO-07?

s.95 Afsnittet om yderligere politikker er meget svagt. Politikker i klimaprogram bør medtages.

s.107: VE-egenforbrugere kan kun dele strøm med lejere indenfor samme bygning, hvilket er en uheldig begrænsning, som holdt en række projekter tilbage. Den begrænsning bør fremgå at NECP'en som en barriere.

S.112, luftfarts klimabelastning kan kun i mindre grad reduceres med VE-baserede brændstoffer da den største klimabelastning kommer fra vanddamp, partikler og NO_x, som også kommer fra VE-brændsler med dagens teknologi. Dette bør nævnes.

s.114 Der mangler en beskrivelse af langsigtet renoveringsstrategi. Henvisningen til afsnit 2.2(i), på side 60 leder til henvisning til afsnit 2.2(ii), her henvises til tidligere fremsendte NECP udkast. Beskrivelsen af den langsigtede renoveringsstrategi bør indgå i den endelige NECP.

Side 117: Den samlede indsats for energifællesskaber bør beskrives, incl. reglerne, der muliggør lokal, kollektiv tarifering, men som ikke er gennemført endnu.

S.129. Også energifællesskaber bør tages med i fleksibilitetsforum. Alternativt bør det beskrives som en barriere at de ikke er med.

s.159, fremskrivningen til 2040 viser at Danmark ikke er på vej mod sin andel af et 90% EU reduktionsmål eller det danske netto nul mål for 2045. Der bør skitseres mulige tiltag, der muliggør disse politisk fastsatte mål.

Side 178: På figuren fremgår at der stadig er gas i husholdninger efter 2035 selvom det er politisk aftalt at udfase gasfyr frem til 2030. Dette bør ændres eller som minimum forklares.

Hørings svar vedr. udkast til ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan

Forbrugerrådet Tænk har modtaget specialudvalgshøring vedr. ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan. Vi har følgende bemærkninger.

Sammenfatning

Planen bør

- sammenholde udviklingen i det forbrugsbaserede klimaaftryk med et pejlemærke, der er i overensstemmelse med Parisaftalens temperaturmål
- mere præcist angive hvorledes Danmark planlægger at opfylde vores EU-forpligtelser på klimaoområdet
- forholde sig tydeligere til, hvorledes udfasningen af gasfyr kan ske på en måde, der sikrer forbrugernes opbakning
- inddrage en omtale af hvilke bidrag en højere grad af cirkularitet i økonomien kan bidrage til at løse klimaudfordringen
- behandle transportens klimabidrag – og ikke mindst bidrag til at sænke klimabelastningen – med større tyngde. En statslig politik for at få flere passagerer fra privatbiler over i kollektiv trafik ville således være et væsentligt bidrag.
- i højere grad fremtræde som tværsektoriel og give lige vægt til andre ressortområder end KEFM's eget

Det uddybes i det følgende,

Det forbrugsbaserede klimaaftryk

Forbrugerrådet Tænk støtter Klimarådets anbefaling af, at der sættes et pejlemærke for det forbrugsbaserede klimaaftryk, og at afrapporteringen gøres mere handlingsanvisende for, hvordan et sådant pejlemærke nås.

Undersøgelser – bl.a. vores egne surveys – indikerer, at det store flertal af forbrugerne gerne vil bidrage til den grønne omstilling, men at de er i tvivl om, hvordan de skal gøre det. Skal potentialet i forbrugsændringer indfries, er der derfor brug for andet og mere end appeller til den enkeltes gode vilje.

Blandt de mulige tiltag skal vi bl.a. opfordre til en analyse af effekten af afgifter på klimabelastende forbrug, herunder ikke mindst oksekød, i kombination med momsfritagelse for frugt og grønt, så der kommer større klarhed over hvilke afgiftsniveauer, der giver en optimal afvejning af klimaeffekt og social balance.

Vi er også enige med Klimarådet, når de peger på den effekt det vil kunne have, hvis den offentlige sektor går foran med klimavenlige indkøbsvalg. Møder forbrugerne mere klimavenlig mad i kantinerne på arbejdspladsen, vil det fx kunne have en afsmittende effekt på madvanerne i de private hjem.

Vores EU-forpligtelser

Klimarådet har i sin statusrapport 2024 påpeget, at Danmark ikke uden yderligere tiltag ser ud til at opfylde de EU-forpligtelser, der især vedrører udledningerne fra transport, landbrug og arealer. Som rådet gør opmærksom på, er det, selv hvis de nationale mål for 2025 og 2030 bliver opfyldt, langt fra sikkert, at Danmark opfylder EU-forpligtelserne.

Forbrugerrådet Tænk savner, at den nationale klima- og energiplan mere præcist angiver, hvorledes denne udfordring løses.

Udfasningen af gasfyr

Forbrugerrådet Tænk støtter regeringens målsætning om udfasning af private gasfyr inden 2035 gennem overgang til fjernvarme der, hvor det er muligt, og overgang til varmepumper for øvrige husstande.

Vi savner imidlertid en tilstrækkelig opmærksomhed på vigtigheden af, at de berørte forbrugere får en klar og koordineret besked om fremtidens gassystem og om valget mellem fjernvarme og varmepumper, samt at ingen forbrugere efterlades med en urimelig høj distributionstarif på gas, uanset hvor de bor i landet, som led i at flere og flere forbrugere løbende afkobles gas. Det er svært for den enkelte forbruger at navigere i de uklare udsigter for udfasning af gas samt i valget mellem fjernvarme og varmepumper på nuværende tidspunkt. Vi skal i den forbindelse opfordre til, at der sikres finansiering til fortsættelse af informationssiderne spareenergi.dk.

Ligeledes savner vi krav til fjernvarmeselskabernes drift og governance, herunder bestyrelser med de nødvendige kompetencer og professionalisme. Vi ser desværre i dag nogle steder problemer på dette område.

Skal vi sikre forbrugernes opbakning til udfasningen af gasfyr, er det vores overbevisning, at der er brug for en klarere politik for håndtering af disse udfordringer.

Cirkulær økonomi

En meget væsentlig del af det forbrugsbaserede klimaaftryk – hvoraf en del kommer også fra den nationale produktion – kommer fra selve produktionen af produkter. I det omfang vi kan bruge vores produkter – biler, tøj, vaskemaskiner osv. – i længere tid, fordi de er holdbare, fordi vi reparerer dem, hvis de alligevel går i stykker og fordi vi sikrer en høj grad af genbrug og satser på genanvendelse med mindst muligt værditab, kan det give et betydeligt bidrag til at sænke klimabelastningen. Rapporten nævner forholdet, men afspejler i sin vægtning, at det ikke er der, tyngden i de strategiske satsninger ligger.

Sammenlignet med andre europæiske lande har Danmark en relativt lav grad af cirkularitet. Ifølge CON-CITO er vi 4 % cirkulære. Vi har samtidig en affaldsmængde pr. indbygger, der ligger i toppen i Europa – markant højere end fx Sverige eller Holland. Det er med andre ord et område, hvor der er stort forbedringspotentiale, og hvor der i høj grad er brug for, at Danmark får forbedret sin performance.

Forbrugerrådet Tænk skal opfordre til, at området opprioriteres i den statslige politik og i afsættelsen af finansielle midler til den grønne omstilling, således at vi i højere grad kan understøtte forskning, udvikling, afprøvning af nye metoder og incitamenter til adfærdsændringer hos virksomheder og forbrugere.

Styrket kollektiv trafik

Planen nævner en række vedtagne puljer og tiltag, der skal understøtte en grønnere kollektiv trafik. Hovedproblemet i den kollektive trafik i dag er imidlertid ikke, at den kollektive trafik ikke er grøn nok – selv om der helt klart også bør arbejdes på forbedringer på hvad det angår. Hovedproblemet er, at der er store økonomiske problemer i trafikskaberne som følge af omkostningsstigningerne under energikrisen og inflationen, kombineret med den passagernedgang, der fulgte af Covid-19 pandemien.

Begge dele er ved at være et overstået, men passagernedgangen og underskuddet på budgetterne er ikke overvundet, og situationen er i dag, at den kollektive trafik er i risiko for at komme ind i en negativ spiral, hvor faldende passagertal fører til færre indtægter, der fører til besparelser med dårligere betjening, der igen øger passagerfrafaldet. Over for dette problem er de vedtagne tiltag, der nævnes i planen, helt utilstrækkelige.

Den hyppigste årsag til at ophøre med at køre i bus eller tog er et skift til bil. Det siger sig selv, at dette rent klimamæssigt er et skridt i den forkerte retning. Der er også andre grunde til, at en god kollektiv trafikbetjening er vigtig for samfundet, men som klimapolitisk virkemiddel er der ingen tvivl om, at det kunne have stor effekt, hvis flere skiftede bilen ud med kollektiv trafik. Denne målsætning nævnes ikke i planen.

Forbrugerrådet Tænk skal opfordre til et øget fokus på at gøre kollektiv trafik til et reelt alternativ for større dele af befolkningen.

Tværasektoriel tænkning

Mens planen giver en detaljeret status for den grønne omstilling af energisektoren, er fremstillingen af øvrige sektors bidrag til at nå klimamålene mere summarisk. På denne måde virker planen mere som en fremstilling af det arbejde, hvor Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har ressortansvaret, end som en dækkende status for Danmarks arbejde med at nå klimamålene.

Denne vægtning giver måske administrativt mening, men i forhold til at nå klimamålene ligger nogle af de vigtigste virkemidler på andre felter – i transportsektoren, landbruget, i arealanvendelsen og ikke mindst i ændringer af forbruget samt udviklingen henimod en mere cirkulær økonomi med højere vægt på, at produkt holdbarhed, reparerbarhed og genanvendelighed.

Forbrugerrådet Tænk skal opfordre til, at vægtningen i fremtidige rapporter i højere grad afspejler denne bredde i den grønne omstilling.

Venlig hilsen

Karin Breck
Politisk chef

Vagn Jelsøe
Chefkonsulent

KL's bemærkninger til ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan

Indledningsvist takker KL for muligheden for at kommentere på ajourføringen af Danmarks nationale energi- og klimaplan.

KL er løbende i dialog med staten om de forskellige emner på klimaområdet, som også berøres af Danmarks nationale energi- og klimaplan. KL ser frem til at fortsætte dialogen på de forskellige områder.

Øget samarbejde med kommunerne om klima

Af regeringsgrundlaget fremgår det, at regeringen vil: "Etablere partnerskabet 'Sammen om klimaet', der skal understøtte en accelereret klimahandling på tværs af stat, kommuner og regioner, civilsamfund og erhvervsliv med vægt på det borgerrettede."

KL har sammen med Realdania og de fem regioner indgået partnerskabet [Klimaalliancen](#), som løber frem til og med 2027. Danmark er en unik case globalt, fordi alle 98 danske kommuner gennem Klimaalliancen har forpligtet sig på at lave ambitiøse planer for drivhusgasreduktion og klimatilpasning. Planerne er certificeret af det internationale bynetværk, C40, og lever op til Parisaftalens målsætninger. Klimaalliancen, med KL, de fem regioner, Realdania, C40 og CONCITO som partnere, har til formål at støtte en ambitiøs og vidensbaseret implementering af kommunernes klimahandlingsplaner. 96 kommuner har pt. en godkendt klimahandlingsplan, og de sidste to kommuner forventes at have deres planer klar primo 2025.

Klimaalliancen har i maj sendt et brev til klima-, energi- og forsyningsministeren samt miljøministeren med invitation til et samarbejde på klimaområdet med alliancens parter. Brevet er sendt med formålet om at skabe et styrket samarbejde mellem kommunerne og den danske regering på klimaområdet. KL mener, at et styrket samarbejde vil resultere i flere fordele for Danmark som helhed. Det vil ikke blot understøtte og effektivisere klimaindsatserne på lokalt og national plan, det vil også hjælpe Danmark med at leve op til vores internationale forpligtelser på klimaområdet.

Under FN's klimatopmøde, COP28, i Dubai blev "Coalition for High Ambition Partnerships for Climate Action" (CHAMP) annonceret med en ambition om at styrke samarbejdet mellem forvaltningsniveauer om at hæve ambitioner og effektivitet i klimaindsatsen. Koalitionen forpligter medunderskrivende stater, herunder Danmark, til at udvide og forbedre samarbejdet mellem forvaltningsniveauerne i planlægning, finansiering, implementering og monitorering af klimaindsatsen.

Danmark har som bekendt forpligtet sig på følgende:

Dato: 17. juni 2024

Sags ID: SAG-2024-02166
Dok. ID: 3460292

E-mail: ANVH@kl.dk
Direkte: 3370 3122

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 4

- Konsultere og samarbejde med subnationale forvaltningsniveauer om at bidrage til nationale mål og strategier for reduktion og tilpasning samt realisere det potentiale, der ligger i lokal handling.
- Inddrage subnationale forvaltningsniveauer i udviklingen af den kommende NDC 2025, herunder medtage deres prioriterede projekter i den samlede investeringsplanlægning.
- Løbende vurdere om samspillet kan forbedres og bidrage til den internationale dialog i kredsen af CHAMP-støtter om at dele læring og relevante erfaringer.

Desuden har Danmark forpligtet sig til at etablere en multilevel klima- og energidialog inden for EU med formålet om at drøfte forskellige scenarier inden for energi- og klimapolitikken som en del af den nationale energi- og klimaplan (NECP).

Det synes ikke at fremgå af *Ajourføring af Danmarks nationale energi- og klima-plan for perioden 2021- 2030*, hvordan regeringen konkret vil inddrage kommunerne heri. KL og parterne i Klimaalliancen ser frem til den videre dialog herom.

Videreudvikling af Energi- og CO2-regnskabet

Kommunerne benytter i dag forskellige datakilder og målemetoder, men der er kun ét værktøj, der er forankret centralt og stillet til rådighed for alle kommuner, nemlig Energi- og CO2-regnskabet.

Energi- og CO2-regnskabet er et oplagt sted at understøtte kommunerne i deres klimaindsats, og det bør forankres permanent i Energistyrelsen samt sikres drifts- og udviklingsmidler permanent. Samtidig bør det sikres, at de relevante data er tilgængelige for Energi- og CO2-regnskabet, så det bliver et validt instrument for kommunerne.

Derudover har KL kommentarer til følgende afsnit:

Kapitel 2 Nationale målsætninger og mål

2.1.2 Vedvarende energi

- Generelt (s. 36): KL ser et generelt behov for strategisk energiplanlægning i den danske omstilling til vedvarende energi. Omstillingen kræver koordination på tværs af sektorer i det samlede energisystem, fx kan der hentes meget grøn energi ved at tænke overskudsvarme fra store datacentre sammen med fjernvarmesektoren. Et andet eksempel er at gøre bygninger til en aktiv del af energisystemet, så de kan være med til at aflaste energinettet på de tidspunkter, hvor det er spidsbelastet. I dag findes der ikke lovgivning, som slår fast, hvem der formelt har ansvar for at lave planlægning og samle aktørerne på tværs af energisektoren. KL foreslår, at kommunerne får et mere formelt ansvar på det område.
- Landvind og solenergi (s. 38): Den nationale energikrisestab (NEKST) har understreget, at der skal ske et temposkifte, hvis Danmark skal nå den politiske aftale om at firedoble elproduktionen fra VE på land inden 2030. Den grønne omstilling har høj prioritet i kommunerne og der

Dato: 17. juni 2024

Sags ID: SAG-2024-02166
Dok. ID: 3460292

E-mail: ANVH@kl.dk
Direkte: 3370 3122

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 4

lægges mange kræfter i at sikre plangrundlag for nye VE-anlæg. Der er dog forsat flere barrierer ift. at nå målet om en firedobling i 2030.

- Borgermodstand er ofte en central udfordring. Der er taget statslige initiativer til justering af satser for nabokompensation, men der udestår fortsat en varslet vejledning med klare juridiske rammer for, hvordan kommunerne kan agere ift. privatretlige aftaler i områder. Det er væsentligt, da disse aftaler ofte viser sig forløsende for projekterne. Tilsvarende udestår varslet vejledning om brug af grøn pulje i den tidligere borgerdialog.
- Kommunerne modtager et stort antal ansøgninger om nye VE-anlæg og planlægger for et stigende antal planer. Der er dog ikke tilført ressourcer til en opprioritering af indsatsen i kommunerne. Disse projektønsker, der kan være både teknisk og procesmæssigt krævende, skal således behandles på lige fod med øvrige byggeønsker i kommunen.
- Kommunerne oplever hyppigt, at den ønskede planlægning for vindmøller og større solcelleparker er udfordret af mange sektorinteresser og vanskeligheder med at få en koordineret og vægtet behandling på tværs af de statslige myndigheder. Det er derfor positivt, at der med *Klimaaftale om mere grøn energi fra sol og vind på land 2023* lægges op til en vægtning af div. Sektorinteresse, gennem en koordinerende indgang til den statslige myndighedsbehandling af de statsligt udpegede energiparker. KL ser frem til en klar udmøntning heraf og opfordrer til at denne tilgang kan benyttes til alle typer VE-anlæg, og ikke alene dem der indgår i en statslig udpegning. Fsva. de statslige udpegninger af potentielle energiparker, afventes fortsat afklaring på, hvad disse udpegninger indebærer og hvordan det kan bidrage til større fremdrift på opstillingen af ny VE. KL opfordrer derfor til en snarlig melding om vilkår og betingelser for den aktuelle og kommende ansøgningsrunder.
- NEKST påpeger, at det ofte er i myndighedsbehandlingen af et VE-projekt, at der kan opstå forsinkelser. I øjeblikket sker der derfor også mange regelændringer på området, imens der i forvejen er travlt med den konkrete sagsbehandling og planlægning ude i kommunerne for at fremme grøn energiproduktion. Derfor opfordrer KL, at staten faciliterer en vejledningsindsats til kommunerne som myndighed, fx i form af seminarer afholdt af det statslige VE-rejsehold.
- Varmeforsyningsikkerhed (s. 64): Det følger af Danmarks nationale energi- og klimaplan, at der skal ske en udfasning af fossile brændsler i den danske varmesektor. Her er termonet en potentiel attraktiv varmeløsning for borgere, som er bosat i de områder, hvor fjernvarmen ikke kommer ud. Men i dag er termonet ikke omfattet af varmforsyningsloven, hvilket afholder kommunerne og fjernvarmeselskaberne til at engagere sig i projekterne. Samtidig får ejendomsjerne fx ikke adgang til kommunal lånegaranti, samt know-how og evt. drift og service fra fjernvarmeselskaberne. Løsningen bør ifølge KL være, at termonet omfattes af varmforsyningsloven.

Dato: 17. juni 2024

Sags ID: SAG-2024-02166
Dok. ID: 3460292

E-mail: ANVH@kl.dk
Direkte: 3370 3122

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 4

- Med Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi skal der ske en omlægning, så de kommunalt ejede forbrændingsanlæg skal omdannes til kommercielle selskaber og konkurrere om affaldet. Formålet er at mindske den danske forbrændingskapacitet ved at et eller flere anlæg går konkurs. Det er usikkert, om konkurrenceudsættelsen vil resultere i konkurser, men såfremt det sker, må anlægget ikke lukke, før der er fundet et alternativt varmegrundlag. Det er en u hensigtsmæssig situation for kommunerne.

Dato: 17. juni 2024

Sags ID: SAG-2024-02166
Dok. ID: 3460292

E-mail: ANVH@kl.dk
Direkte: 3370 3122

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 4

Kapitel 3 Politikker og foranstaltninger

3.2 Energieffektivitet

- Energimærkningsordningen: KL anerkender de positive skridt, som den danske stat har taget for at forbedre energimærkningsordningen.
- Energimærkningsordningen: For at styrke ordningen yderligere foreslår KL etableringen af et dynamisk energimærke, der tillader løbende opdateringer fra kommunernes side, hvilket vil afspejle de seneste forbedringer og fremme yderligere energieffektivitet. Desuden opfordrer KL til at inkludere energiledelse i energimærkningsordningen, så der gives incitament til at reducere det faktiske forbrug.
- Generelt: En økonomiaftale med staten, der sikrer årlig finansiering til energirenoveringer, vil være afgørende for at realisere EU's mål for energieffektivitet, ligesom en tilpasning af kommunernes anlægsramme vil understøtte de nødvendige investeringer i energieffektivitet. KL ser frem til et fortsat samarbejde med staten for at sikre, at den offentlige sektor energieffektiviserer og bidrager til at nå vores fælles klimamål.

2.4.3 Markedsintegration

- KL deler statens synspunkt om, at forbrugere og kommuner skal have nem adgang til deres forbrugsdata. KL understreger vigtigheden af, at slutbrugere formelt skal eje deres forbrugsdata, og anbefaler, at forsyningsselskaber forpligtes til at levere disse data. Der skal etableres en national løsning, der sikrer nem adgang til forbrugsdata, samt klare processer og retningslinjer for denne adgang. Disse initiativer bør indgå i regeringens forsyningdigitaliseringsprogram (FDP).

Brintbranchens høringssvar

Ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan for perioden 2021-2030

Brintbranchen takker for muligheden for at afgive bemærkninger vedrørende ovenstående. Udkastet for Danmarks ajourført nationale energi- og klimaplan giver en klar beskrivelse af de danske mål på Power-to-X og de allerede implementerede tiltag. Men i Brintbranchen er vi bekymrede for den manglende beskrivelse af yderligere tiltag for at sikre, at Danmark vil leve op også til de RFNBO-mål i VE-direktivet, og mere generelt RFNBO-mål i de øvrige dele af "Fit for 55-pakken".

Det er ikke vurderet, hvor stor mængde RFNBOs Danmark forventer at eksportere

Jf. artikel 22a i VE-direktivet, bør medlemslandene rapportere om den forventede mængde RFNBOs de forventer at importere og eksportere i de nationale energi- og klimaplaner. Brintbranchen kan ikke se, at den vurdering er inkluderet i planen.

Det er yderst vigtigt, at Danmark også her positionerer som en brinteksportnation, da Kommissionen på baggrund af denne rapportering udarbejder en strategi for importeret og indenlandskproduceret brint.

De foreslåede tiltag for at leve op til RFNBO-kravene er utilstrækkelige

Brintbranchen vurderer de beskrevne tiltag for at være utilstrækkelige for at opnå de forskellige RFNBO-krav i både VE-direktivet og øvrige "Fit for 55"-krav.

Ifm. RFNBO til transport, beskrives der at Danmark ikke endnu har sat individuelle mål for specifikke teknologier for at nå sektorspecifikke mål. Dette er sådan set et faktum, men vi ville opfordre til, at der i det mindste beskrives, hvad den videre proces til etablering af disse mål er. Fordi processen er jo kendt: Energistyrelsen har allerede sendt sagen videre til Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet til implementering af VE-direktivet m.m.

Ifm. RFNBO til industri, påstås at Danmark forventer at opfylde målet, fordi der i dag er et minimalt brintforbrug i landet, og fremtidige brintforbrug forventes at være baseret på RFNBOs. Dog ville vi ønske os, at planen beskrev implementeringen nærmere.

Bare fordi målet forventes opfyldt, betyder det ikke, at branchen ikke har behov for en klar implementering af de regler, der omfatter RFNBOs til industrielt forbrug. Power-to-X er en branche under voldsom udvikling, men mange ukendte endnu. I VE-direktivet er der f.eks. mulighed for at implementere undtagelser til kravet om RFNBOs i industri. Potentielle investorer har allerede nu behov for at forstå, om/hvordan Danmark vil implementere disse (Brintbranchen gør her opmærksom på, at vi stiller os meget kritisk overfor implementering af undtagelser). Og naturligvis skal den minimale brintforbrug i dag også vide, hvilke regler det skal forholde sig til. Det er f.eks.

kritisk at vide, om kravet implementeres på nationalplan eller på virksomhedsniveau (Brintbranchen støtter implementering på virksomhedsniveau).

Det er særligt bemærkelsesværdigt og bekymrende, at brint ikke nævnes ifm. implementering af AFIR. AFIR inkludere konkrete krav om udrulning af brinttankinfrastruktur, som ignoreres fuldstændigt i energi- og klimaplanen. Brintbranchen opfordrer til en hurtig rettelse af dette, og at der beskrives en plan til udrulning af infrastrukturen. Vi gør i den forbindelse opmærksom på, at der er flere aktører i Danmark med en særlig interesse for og behov for viden om planer til udvikling af tankinfrastruktur.

På linje med det, synes vi også det er relevant at nævne [puljen til grøn omstilling af tung vejtransport 2024](#) i planen.

Giver ovennævnte anledning til spørgsmål, står Brintbranchen naturligvis til rådighed for videre dialog.

NOAHs hørings svar til:

“Ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan”

Vores fokus er på bioenergi i form af biomasse til kraftvarme, biogas og biobrændstoffer - og på den ødelæggende indflydelse det store forbrug af bioenergi har på landjordens kulstoflagre.

Biomasse - dansk og importeret

Ajourføringen er et langt bevis for, at Danmark bør stoppe op og tænke over, om vi er på rette spor - derfor de mange citater i det følgende.

Danmark har trods utallige advarsler fra forskere gennemført en gennemgribende omstilling fra kul til biomasse i el- og varmforsyningen. Hensigten har været at udskifte fossil energi med “vedvarende energi” af hensyn til klimaet.

Den voksende erkendelse af, at afbrænding af biomasse fra træ ikke gavner klimaet, har ikke slået igennem i skiftende regeringer. Tværtimod: man har omlagt fra halm til træ, selv om afbrænding af træ giver et øget indhold af CO₂ i atmosfæren mange årtier ud i fremtiden og i meget længere tid end afbrænding af halm. Af samme grund skrev [European Scientific Advisory Board on Climate Change](#) i en rapport fra i år, at “Nyere litteratur tyder på, at begrænsning af høst [af træ] på kort til mellemlangt sigt er mere effektivt til at modvirke klimaændringer end at øge høsten for at producere mere bioenergi [...]” (Vores oversættelse).

I [2022 udgjorde biomasse langt over halvdelen \(ca 68 %\)](#) af forbruget af vedvarende energi i form af halm, træpiller, træflis, biogas og bionedbrydeligt affald til forbrænding. Omstillingen fra kul til biomasse har været attraktiv for især varmesektoren, fordi anvendelsen af biomasse til varmeproduktion er fritaget for energi- og CO₂-afgifter. Forbruget af kul til produktion af fjernvarme er derfor siden 1990'erne faldet markant, mens “vedvarende energi” er vokset til at dække 71 % af fjernvarmeproduktionen. Sideløbende - da fjernvarmen ofte samproduceres med el - er biomasse vokset til at udgøre 26 % af den “vedvarende energi” til elproduktion (tal fra 2022).

Udover at kunne opnå statslige tilskud og afgiftslettelser har værkerne samtidig kunnet bryste sig af at være “grønne”. I Danmark er disse fordele blevet udnyttet til fulde, selv om vi langt fra har kunnet skaffe al den biomasse ved selvforsyning - især ikke efter det omkring år 2000 blev mere attraktivt at brænde træ end at brænde (dansk) halm - pga. kedlernes beskaffenhed.

I 2022 var 38 pct. af det samlede forbrug af biobrændsler importeret, primært i form af træpiller og træflis.

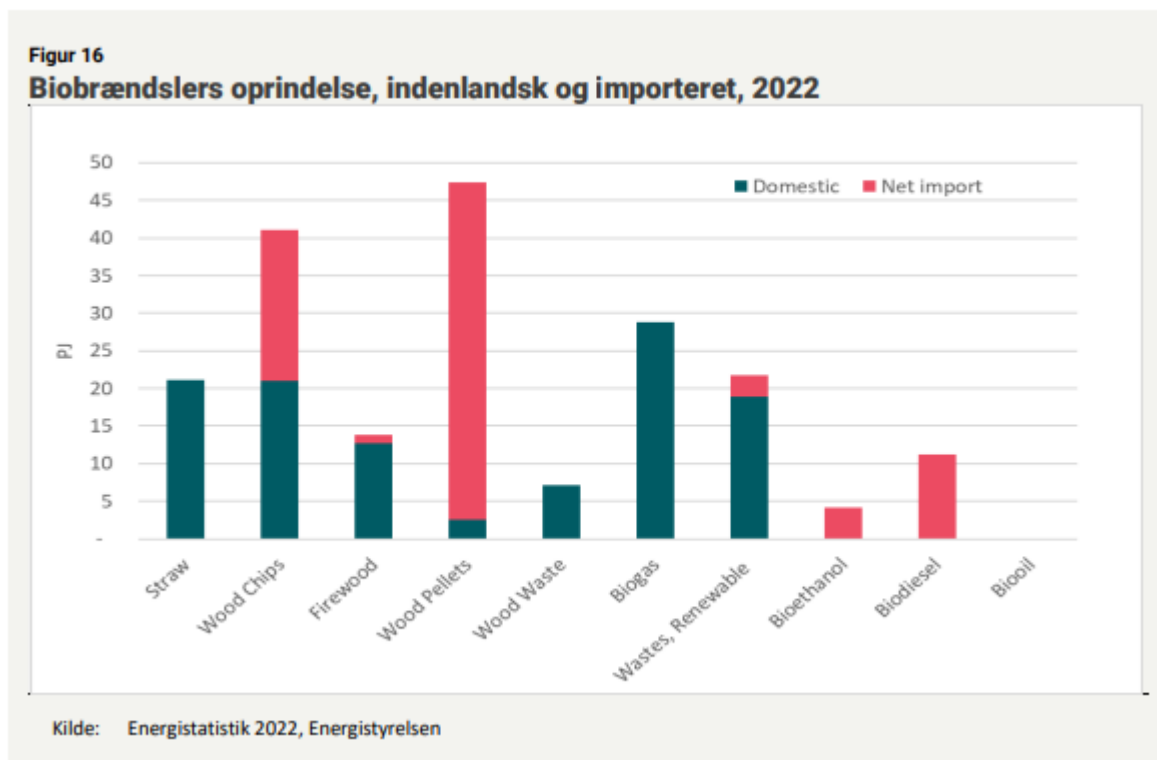
Den store importandel af træbrændsler er også nævnt i ajourføringen på side 56:

“Halvdelen af Danmarks samlede forbrug af træbrændsler, dvs. både brænde, træaffald, træflis og træpiller, er importeret. 48 pct. af den totale mængde træ, som blev anvendt til produktion af el, fjernvarme og individuel varme i Danmark i 2021, havde således dansk oprindelse, mens 52 pct. var importeret.

Ses der udelukkende på forbruget af træpiller og træflis havde godt en femtedel af den samlede mængde af træpiller og træflis, som blev brugt til produktion af el og fjernvarme i Danmark i 2021, dansk oprindelse, dvs. træet stammer fra danske skove m.v. Baltikum tegner sig for godt en tredjedel (37 pct.) af den samlede mængde, og resten stammer fra et bredt udsnit af lande bl.a. Tyskland, Sverige og Nordamerika.

Der er væsentlig forskel på den geografiske oprindelse af henholdsvis træflis og træpiller. Således er 51 pct. af flisforbruget til produktion af el og fjernvarme i 2021 af dansk oprindelse, men det kun gælder for 4 pct. af træpilleforbruget (jf. figur 16). “

Satsning på CCS fra afbrænding af biogent materiale og negative emissioner

I Ajourføringen kan vi læse, at der er afsat milliarder af statslige kroner i forskellige puljer, der skal understøtte CCS, og at CCS-teknologien primært vil blive anvendt i anlæg, der kører på afbrænding af biogene kilder. Det gælder også for de første CCS-anlæg i Danmark, der er under opførelse ved Ørsteds træflisfyrede Asnæsværket og det halmfyrede Avedøreværket.

Der er ikke de store forventninger til hvor meget CCS teknologien kan nedbringe udledningerne før 2030, selvom det skønnes, at der på langt sig er et årligt CO₂-fangspotentiale fra danske punktkilder på ca. 15,3 Mt CO₂.

Danmarks store satsning på CO₂-fangst er stærkt kritisabel - ikke mindst fordi langt det meste CO₂-fangst, nemlig 11,0 Mt CO₂ af det langsigtede potentiale, forventes at udspringe fra biogene kilder for eksempel ved produktion af varme og elektricitet.

Der har tidligere været enighed i Danmark om at afbrænding af biomasse var en "overgangsløsning", og at teknologien gradvis skulle udfases efter 2025.

Men hvordan hænger det sammen med den store satsning på BECCS?

I forbindelse med CCS har vi bemærket, at der i tabel 4 på side 32 (i relation til CCUS) står at: "Grænseoverskridende transport af CO₂ skal være mulig."

Samtidig har vi i Politico læst i et non-paper fra Danmark til EU (Denmark's position paper on Capture, Utilisation and Storage (CCUS)), at Danmark er stærke fortalere for CCUS-teknologien og derfor ønsker, at EU skal tage affære for at gøre det muligt at transportere den CO₂, der skulle blive et produkt ved CCS. Samt at EU i det hele taget skal facilitere udviklingen og brugen af CCUS teknologien. Dette skal ses i sammenhæng med at Danmark i samme non-paper ønsker at BioCCS (altså BECCS) specifikt skal indgå i ETS (på linje med CCS) som et element på vejen til at nå netto-nul.'

Der er mange økonomiske tilskud i spil til CCS, CCUS og BECCS som støtte til såkaldte "negative emissioner". Der afsættes f.eks. en pulje til at fremme CCUS-teknologier og levere drivhusgasreduktioner frem mod 2030 og derefter. Der afsættes i alt 16,6 milliarder kroner. Og i Grøn delaftale, afsættes der 2,6 mia. kr til at støtte negative emissioner. Den forventede effekt er 0,5 Mt CO₂ pa for perioden 2025-2032.

BECCS som middel til at fjerne CO₂ fra atmosfæren er ikke andet end et tankeeksperiment. BECCS kan fjerne kulstof fra skovene - ikke fra atmosfæren.

NOAH tager afstand fra brugen af så enorme summer på noget, der ikke er andet end et tankeeksperiment med ødelæggende følger for klima og biodiversitet. Og BECCS bør ikke være en del af Danmarks klimaplan.

Ajourføringen (side 15) praler nærmest af at "Det Nationale Bioøkonomipanel er nedsat af regeringen for at give rådgivning om anvendelse af biologiske ressourcer i forbindelse med den grønne omstilling, herunder pyrolyse, biogas og CCS"

Og på side 29: "Regeringen vil fremlægge en ambitiøs skovplan med et mål om etablering af 250.000 hektar ny skov i Danmark. Etablering af ny skov bidrager væsentligt til at nå klimaneutralitet og på sigt nettonegative emissioner. " Så meget for den skov!

I stedet for at rådføre sig med "Det Nationale Bioøkonomipanel" vil vi bede regeringen om at rådføre sig med Biodiversitetsrådet, som vi tror vil have mere blik for, hvordan vi kan bruge danske biologiske ressourcer på en hensynsfuld måde, der bedre tilgodeser både biodiversitet og klima.

Danmarks NECP og LULUCF

EU-kommissionens anbefaling 3 til Danmark (efter indsendelse af den foreløbige NECP sidste år) påpeger bl.a., at Danmark mangler at beskrive, hvordan vi vil opnå et øget CO₂-optag på 0,44 MtCO₂eq for at vi kan give vores aftalte bidrag til EU målsætning om et nettooptag på 310 MtCO₂eq.

Til det svarer Danmark i ajourføringen:

“I den seneste klimafremskrivning skønnes punktmålet om et øget nettooptag i 2030 overopfyldt med ca. 0,2 mio. ton CO₂e.”

Her bør det efter NOAHs mening forklares, at det forbedrede resultat skyldes, at der er sket ændringer i opgørelsesmetoden både når det handler om skov og når det handler om landbrugsjord.

DR forklarer det fint [her](#) :

“Ny beregningsmodel får det hele til at se meget bedre ud. Dels er forskere fra Aarhus Universitet kommet frem til, at der er færre såkaldte kulstofrige lavbundslande tilbage til at udlede drivhusgasser i de kommende år. De har samlet set afgasset hurtigere og tidligere, end forskerne tidligere havde regnet med. Samtidig er der kommet en ny prognose for, hvor meget CO₂ træerne i skovene suger til sig fra atmosfæren. De gamle prognoser regnede med, at der ville blive fældet flere træer. Tilsammen har de to rapporter givet reduktioner på 3,4 millioner ton CO₂ til 2030-målet.”

Skove og LULUCF

Hele dette afsnit er fra KF24 uddrag fra kapitel 19 “Skov og høstede træprodukter” (her forklares bl.a., hvorfor LULUCF-regnskabet er forbedret og NOAH mener dette bør indgå tydeligt i ajourføringen):

Skov og høstede træprodukter optog ca. 3,5 mio. ton CO₂e i 2022. [...] Optaget af drivhusgasser i skovene er primært forbundet med udvikling i skovenes levende biomasse. Der har i alle år siden 1990 været tale om samlede nettooptag i skovenes kulstofpulje, hvilket skyldes, at tilvæksten i samme periode har oversteget hugsten på trods af øget hugst i samme periode.

Til KF24 skønnes der generelt et højere optag for skovene frem mod 2035 sammenlignet med KF23, jf. figur 19.1.

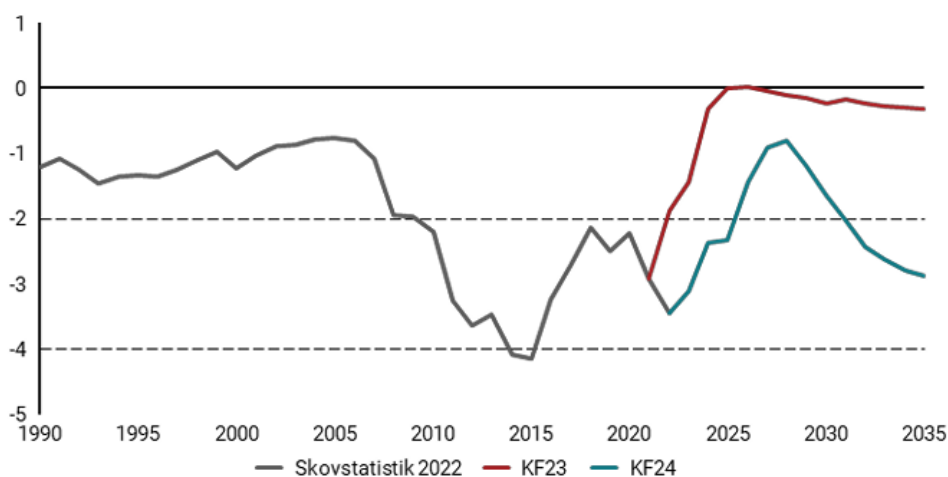
Overordnet fremskrives der til KF24 ligesom til KF23 en førstkommande femårig periode med faldende optag. Det reducerede optag skønnes i KF24 at være lavere end i KF23. Hvor KF23 skønnede et stabilt optag på ca. 0,4 mio. ton CO₂e i 2035, skønner KF24 et stabilt optagniveau på ca. 3 mio. ton CO₂e i 2035.

Forskellen på de skønnede optag i KF23 og KF24 skyldes, at KF23 byggede på den tidligere skovfremskrivningsmodel, som også lå til grund for KF22, hvor KF24 anvender IGN's nye skovfremskrivningsmodel. Den tidligere skovfremskrivning har vist sig modstridende med skovens faktiske optag. Derfor har IGN udviklet en ny model, der forventes bedre at kunne afspejle den faktiske udvikling i skovene.

I den nye model estimeres sandsynligheden for, om enkelte træer fældes på baggrund af deres størrelse, hvor det tidligere blev estimeret, om et område blev ryddet for alle træer, uagtet træernes individuelle diameter. Således forudsiges især hugsten af bøgetræer bedre, hvor praksis normalt er at fælde enkelte træer, når de er vokset til en passende størrelse. Derudover har det europæiske datasæt fra EFISCEN-modellen forbedret det statistiske grundlag for estimeringen af træers vækst, da der nu er tilføjet væsentligt flere målinger af træers udvikling på tværs af Europa.

Figur 19.1

Udledninger og optag fra skov og høstede træprodukter KF23 og KF24, mio. ton CO₂e

Anm.: Negative værdier indikerer optag og positive værdier indikerer udledninger

Kilde: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet på baggrund af tal fra Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning (IGN) på Københavns Universitet og Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) ved Aarhus Universitet.

Landbrugsjord og LULUCF

Ajourføringen kommer til at ligne et skønmaleri, hvor Danmarks reduktioner ser fine ud samlet set på trods af alle de forskellige anvendelser af bioenergi. Det skyldes jo bl.a. den fejlagtige og kritisable mangel på et sandfærdigt klimaregnskab for afbrænding af biomasse - og det skyldes også at den konstante kulstofudpining af landbrugsjorden - især når der dyrkes enårige afgrøder - ikke nævnes. Dette er især problematisk i forbindelse med dyrkning af enårige afgrøder til biogas og biobrændstoffer.

F.eks. præsenteres den store planlagte produktion af biogas som en klimaløsning men klimaregnskabet fremlægges ikke.

Et element i skønmaleriet er, at (både på landbrugsjorde generelt og i særlig grad på lavbundsjorde) emissionerne bliver mindre år for år, og det ser godt ud i klimaregnskabet. Men bag skønmaleriet ligger den triste kendsgerning, at år for år bliver indholdet af organisk materiale i jorden mindre - og dermed er der mindre organisk materiale, der kan nedbrydes og blive til CO₂.

KF24 kapitel 18 "Landbrugsarealer og øvrige arealer" kan bidrage til forståelsen af hvad det er, der sker med landbrugsjordens pulje af organisk materiale, når jorden bliver pløjet og harvet hvert eneste år for at dyrke enårige afgrøder.

Afsluttende bemærkninger

Ajourføring opsummerer på side 203:

"Der er fem løsninger, der indfanger størstedelen af tilgængelige muligheder på baggrund af analysen: Direkte elektrificering, PtX (brændstoffer), bioenergi, CCS (også i kombination med bioenergi, BECCS) og adfærdsændringer. Direkte elektrificering er kernen i alle scenarier, men der er behov for alle fem løsninger til at understøtte de nationale udgangspunkter, frem for et ensidigt fokus på et par løsninger."

NOAH er delvist enige - dog kun i det første og det sidste punkt - direkte elektrificering og adfærdsændringer. De øvrige ting har Danmark ikke ressourcer til - slet ikke de biogene.

Og så bør der også foreligge en vurdering af, hvad Danmarks alt for store import af biomasse betyder for de eksporterende landes LULUCF.

Der er en stor risiko for, at mens Danmark arbejder på at øge kulstoflagringen og biodiversiteten på dansk jord og i danske skove, så gør vi os samtidig mere afhængige af biogene ressourcer fra andre lande til skade for deres kulstoflagring og biodiversitet. I hvert fald så længe, vi i vid udstrækning baserer vores forsyning af vedvarende energi som beskrevet i den ajourføring, der er i høring.

Venlig hilsen,

Bente Hessellund Andersen / NOAHs kampagne mod bioenergi

18. juni 2024

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Holmens Kanal 20

DK-1060 København K

18. juni 2024

Hørings svar: Ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan for perioden 2021-2030

CONCITO takker for muligheden for at kommentere på ajourføringen af Danmarks nationale energi- og klimaplan (NECP). Ajourføring af NECP'en er et centralt element i at sikre, at EU-medlemsstaterne er på rette spor til at indfri EU's 2030 målsætninger. Forskrifter i EU's forvaltningsforordning dikterer, at medlemsstaterne skal sikre, at offentligheden får mulighed for deltagelse i ajourføringen af NECP'erne.

NECP'en skal redegøre for den nuværende og fremtidige udvikling af de fem dimensioner af Energiunionen. CONCITO's høringssvar drejer sig om energieffektivitetsdimensionen af NECP'en.

CONCITO ærgrer sig over, at energieffektivitet kun ganske overfladisk indgår i ajourføring af NECP'en med henvisning til, at det indføres når Køreplan for energieffektivitet offentliggøres. Køreplanen blev offentliggjort d. 11. juni 2024. CONCITO stiller sig kritisk over for den korte høringsperiode, hvor ministeriet først har offentliggjort køreplanen for energieffektivitet d. 11. juni og har sat frist på høringssvar på ajourføringen af NECP'en d. 18. juni. CONCITO mener at denne korte periode begrænser muligheden for at leve op til forvaltningsforordningen beskrevet foroven. Relevante aktører kunne med fordel være inddraget i processen langt tidligere.

Energieffektivitet var ikke beskrevet fyldestgørende i udkastet til NECP'en, der var i høring forud for overlevering til EU i juni 2023, med henvisning til at Energieffektivitetsdirektivet ikke var på plads endnu. CONCITO stiller sig undrende for, at der for anden gang ikke har været tilstrækkelig mulighed for at komme med input til energieffektivitet.

CONCITO mener ikke at køreplanen er tilstrækkelig til at leve op til Energieffektivitetsdirektivet. CONCITO finder at indholdet af Køreplan for energieffektivitet ikke lever op til Energieffektivitetsdirektivets intention, da regeringen vil opfylde direktivets energispareforpligtelser gennem eksisterende virkemidler, som stikker imod direktivets hensigt om at anvende nye politikker og foranstaltninger.

Med venlig hilsen

Nassima Charif

CONCITO

SYNERGI's hørings svar vedr. Danmarks Nationale Energi- og Klimaplan (NECP)

Att: Natacha Gravergaard og Thomas Dahl, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Opsummering

SYNERGI takker for muligheden for at afgive hørings svar på ajourføringen af Danmarks Nationale Energi- og Klimaplan (NECP) for perioden 2021-2030, som i henhold til governanceforordningen, (EU) 2018/1999, skal indsendes til EU-Kommissionen inden udgangen af juni 2024. SYNERGI tillægger planen stor betydning, da den favner en lang række politikområder, der udgør centrale prioriteter for Danmark, herunder energieffektivitet i boliger, erhverv og det offentlige.

SYNERGI vil først og fremmest påpege, at det er utilfredsstillende, at ministeriet har valgt at udelade meget væsentlige dele af indsatsen for energieffektiviseringer i høringsudgaven, nærmere bestemt indfrielsen af energispareforpligtelsen i medfør af EU's energieffektivitetsdirektiv (EED). Det har den konsekvens, at regeringens planer på dette område ikke kan gøres til genstand for en tidlig og effektiv inddragelse. Det er efter vores opfattelse en omgåelse af intentionen i forordningen, der netop lægger vægt på, at offentligheden og interessenterne skal gives mulighed for at udtrykke deres holdninger til planen, og at myndighederne herefter skal redegøre herfor ved indberetningen til EU-Kommissionen.

Derudover mangler planen en samlet redegørelse for politikken til fremme af energieffektivitet og en vurdering af resultaterne af indsatserne inden for de enkelte områder. Planen gennemgår meget grundigt hvilke aftaler, der er indgået på de forskellige områder gennem de sidste år, men der savnes en samlet redegørelse for, hvorledes de mange beslutninger er implementeret, hvilke tiltag, der er gennemført, og den forventede effekt. Fx omtales det flere steder, at regeringen har nedsat et udvalg, der har til formål at udarbejde anbefalinger om fremme af udfasning af gasfyr (NEKST), men det fremgår ikke, om eller hvorledes disse er implementeret, og hvad det forventes at føre til i forhold til udfasningen af gas.

På denne baggrund vil SYNERGI opfordre regeringen til at udarbejde en ny vision og en samlet strategi for energieffektivisering i forbindelse med implementeringen af de nye direktiver for energieffektivitet (EED) og bygninger (EPBD), som blev vedtaget henholdsvis i 2023 og 2024. Denne strategi bør:

1. Anvise den strategiske retning for, hvordan energieffektivisering skal bidrage til klimamålene og til omstillingen af energisystemet, herunder indarbejdning af energieffektivitetsdirektivets princip om "energieffektivitet først".
2. Opstille mål for energieffektivitet.

3. Anvise eksisterende og nye virkemidler til at opnå målene.
4. Anskueliggøre de samfundsøkonomiske potentialer i energieffektivisering og hvordan de fordeler sig på husholdninger, erhverv/industri og transport.
5. Anskueliggøre ikke-energirelaterede goder ved effektiv energianvendelse og energieffektivisering af bygninger, herunder indeklimaforbedringer og gevinsterne herved.
6. Anvise, hvordan digitaliseringen af energisystemet kan åbne op for yderligere energieffektivisering og fleksibelt energiforbrug.
7. Anvise vejen til, at potentialerne inden for fleksibelt forbrug realiseres.
8. Anvise vejen til, hvordan danske løsninger kan bidrage til at skabe globale reduktioner omkostningseffektivt gennem teknologiexport og myndighedssamarbejde.
9. Beslutte en governance for overvågning og opfølgning af fremdriften.
10. Forholde sig til energieffektiviserings rolle i industripolitikken.
11. Forholde sig til bekæmpelse af energifattigdom.
12. Udpege områder, hvor der er behov for flere data og dybere analyser.

Energieffektivitetsdirektivets energispareforpligtelse

I medfør af det omarbejdede EED (artikel 8) pålægges medlemsstaterne at opnå nye energibesparelser i perioden 2021 til 2030 svarende til 0,8 – 1,9% per år. Ifølge direktivet er 'additionalitet' et grundlæggende princip for denne forpligtelse til at spare på energien i det medlemsstaterne bør indføre politikker udformet specifikt med henblik på at opfylde energispareforpligtelsen og supplere status quo. SYNERGI støtter dette tiltag, som pålægger medlemslandene at gennemføre *nye* tiltag til sikring af energieffektiviteten.

Det er bemærkelsesværdigt, at det udsendte høringsudkast ikke omtaler, hvorledes regeringen planlægger at overholde denne forpligtelse. Det fremgår af det udsendte materiale på side 114, at *"regeringens opfyldelse af den forhøjede energispareforpligtelse vil blive fremlagt med regeringens køreplan for energieffektivitet i juni 2024, og vil indgå i den endelige ajourføring af NECP'en, som indrapporteres til EU-Kommissionen ved udgangen af juni 2024"*. Det betyder, at denne centrale del af energispareindsatsen ikke kan indgå i rettidigt høringen, hvilket vi finder særdeles kritisabelt.

Regeringen har d. 11. juni, 7 dage inden høringsfristen for den endelige NECP, offentliggjort sin køreplan for energieffektivitet. Det fremgår af køreplanen, at Danmark vil notificere effekten af eksisterende energiafgifter til EU-Kommissionen – afgifter, der for norges vedkommende er indført helt tilbage i 1970'erne – og at Danmark derudover forventes at opfylde af den forhøjede energispareforpligtelse

gennem indmeldelse af eksisterende virkemidler. Det fremgår videre af køreplanen, at Danmark forventer at opfylde sin del af energisparemålet for EU uden nye virkemidler. SYNERGI finder dette stærkt kritisabelt.

SYNERGI lægger meget stor vægt på, at regeringen opfylder energispareforpligtelsen, og at dette – som det fremgår utvetydigt af EED – sker ved *nye*, additionelle tiltag udformet med henblik på at opfylde energispareforpligtelsen. Derfor bør regeringen undlade at notificere effekten af eksisterende energiafgifter, da dette strider imod direktivets hensigt om at basere målopfyldelsen på nye tiltag. SYNERGI bemærker i den sammenhæng, at Danmark traditionelt har været betragtet som et foregangsland inden for energieffektivitet, og at andre lande derfor må forventes at lade sig inspirere af den danske implementering. Det er derfor helt afgørende for EU's energisparemål – og dermed EU's grønne omstilling – og for direktivets potentielle eksportgevinst for danske virksomheder på knap 100 mia. kr.¹, at Danmark danner positiv præcedens.

Princippet om ”energieffektivitet først”

Det fremgår af EED, at medlemslandene skal lægge princippet om ”energieffektivitet først” til grund for større beslutninger vedrørende energisystemerne. Princippet indebærer, at omkostningseffektive energibesparelser skal gennemføres før andre tiltag i forbindelse med udbygning af infrastrukturen. Det fremgår af direktivet, at medlemslandene skal rapportere, hvordan der er taget hensyn til princippet om energieffektivitet først og herunder redegøre for, hvordan der er taget hensyn til princippet, fordelene ved princippet, og barrierer mod anvendelsen af princippet.

SYNERGI tillægger dette stor betydning, da en konsekvent anvendelse af princippet vil sikre at en hensigtsmæssig og omkostningseffektiv udbygning af energisystemerne, hvor investeringerne i udbygning og drift af energisystemerne er afbalanceret i forhold fordelene ved besparelser i slutanvendelserne.

Princippet er omtalt i planen, men SYNERGI finder, at beskrivelsen er mangelfuld. Det fremgår af planen, at Energistyrelsen er i gang med at undersøge, hvordan og i hvilket omfang princippet kan anvendes.

Energibesparelser i offentlige bygninger

---

¹ EA Energianalyse 2021: Analyse af betydningen af mere ambitiøse EU-klimamål frem mod 2030 for dansk eksport af energiteknologier

Det fremgår, at den nationale plan skal indeholde en opgørelse af de samlede etagearealer i offentlige bygninger, der skal renoveres, eller tilsvarende årlige energibesparelser, der skal opnås som led i opfyldelsen af målene i EED om renovering og energibesparelser i offentlige bygninger.

Der er i Danmark et stort renoveringsefterslæb i den offentlige bygningsmasse, som bl.a. betyder, at indeklimaet i skoler og andre institutioner er af dårlig kvalitet. Det går ud over indlæringsvejen for elever og arbejdsmiljøet for de offentligt ansatte. Der er derfor store gevinster ved gennemførelsen af en gennemgribende indsats for højnelse af kvaliteten af de offentlige bygninger, og der er behov for en samlet indsats på området. SYNERGI efterlyser derfor, at regeringen fremlægger en politik for, hvordan disse mål opnås, herunder ikke mindst finansieringen. Det er i den forbindelse vigtigt, at kommunerne og regionerne får de nødvendige rammer for finansieringen af indsatsen, fx ved at øge anlægsrammerne til dette formål eller evt. give mulighed for, at investeringer i renovering af den offentlige bygningsmasse holdes uden for anlægsrammerne. Det er på denne baggrund kritisabelt, at den nationale plan ikke indeholder noget som helst vedrørende dette, idet dets afsnittet er helt blankt.

Det fremgår af regeringens offentliggjorte køreplan for energieffektivisering (11. juni 2024), at Danmark forventer at indfri EED art. 5's energisparemål for den offentlige sektor frem til 2028 uden yderligere tiltag. Det fremgår dog ikke, hvordan regeringen vil sikre implementering af EED's art. 6 om renovering af offentlige bygninger – og ej heller hvordan regeringen vil sikre indfrielse af den offentlige sektors energisparemål *efter* 2028. SYNERGI finder det stærkt kritisabelt, at der ikke opstilles rammer i form af krav til offentlige bygningsejere, samt understøttende virkemidler i form af en øget anlægsramme som et led i implementeringen af bestemmelserne i direktivets artikel 5 og 6.

Implementeringen af bygningsdirektivet

Det fremgår af regeringens offentliggjorte køreplan for energieffektivitet (11. juni 2024), at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vil gå i dialog med branchen om implementering af bygningsdirektivet efter sommeren 2024. SYNERGI ser frem til denne dialog.

Der henvises i planen til den langsigtede strategi for renovering af bygninger, som tidligere er rapporteret til EU-Kommissionen i den sidste opdatering af den nationale plan. SYNERGI er af den opfattelse, at denne strategi har en række mangler, og ser derfor frem til implementeringen det nye bygningsdirektiv, som blev vedtaget tidligere i år.

SYNERGI lægger i denne forbindelse stor vægt på, at:

- Der vedtages ambitiøse mål for og krav til forbedring af klimaskærmen og indeklima i eksisterende bygninger.
- Der gennemføres en opdatering af energimærkningsordningen, der foruden direktivets krav til energimærket om inddragelse af indeklima, tekniske anlæg til kontrol og styring af energiforbruget mv. indebærer, at ordningen gøres dynamisk, så bygningsejerne får mulighed for selv at opdatere energimærkerne.
- Der gennemføres en indsats til sikring af høj effektivitet i de energiforbrugende installationer i bygninger.
- Det sikres, at anvendelsen af effektive systemer til kontrol- og automatisering af energianvendelsen i bygninger udbredes.
- Der gennemføres ordninger til sikring af kontrol og justering af driften af systemer til regulering af energiforbrug og indeklima.
- Der tilvejebringes omfattende information, der opfylder direktivets krav til medlemsstaternes informationsindsats.
- Der sikres langsigtet finansiering til omstilling af bygningsmassen, der især hjælper økonomisk sårbare husholdninger med at håndtere investeringsomkostningerne forbundet med renovering.

SYNERGI ser frem til at blive inddraget i dette arbejde.

SYNERGI har derudover ingen bemærkninger til høringen, men står til rådighed for eventuelle spørgsmål, som høringssvaret måtte afføde.

Med venlig hilsen,

Katrine Bjerre M. Eriksen

Direktør, SYNERGI

kb@synergiorg.dk

Vesterbrogade 1C, 5. sal, København V

18. juni 2024

92-gruppen

Vesterbrogade 2B, 1620 Kbh. V

Tlf: 21 72 79 57

e-mail: tdc@92grp.dk

Website: www.92grp.dk

Koordinator: Troels Dam Christensen

92-gruppens Høringssvar til Danmarks Nationale Energi- og Klimaplan (NECP)

NECP'en er imponerende læsning, fordi den dækker hele Danmarks energi og klimapolitik. Det er anden gang Danmark laver NECP. Der er række forbedringer i forhold til den første NECP i 2019. Der er stadig store mangler både ved den nye 2024 NECP og ved processen for dens udarbejdelse.

NECP'ens største mangel er, at den nye Nationale Energi- og Klimaplan stadig ikke udgør en plan. NECP'en er selvfølgelig fremadrettet idet den redegør for Danmarks udledninger frem til 2040, men den er grundlæggende bagudrettet, fordi den alene fremskriver allerede vedtagne politikker. Således angiver NECP'en (bilag 2), at Danmark kun når 67% reduktion i 2030 og 77% reduktion i 2040. En rigtig National Energi og Klimaplan bør udgøre en plan. Det vil betyde at den skal indeholde additionelle tiltag, ikke blot allerede vedtagne tiltag. Samt at den (jf. Klimalovens §1) skal være en plan, der viser vejen til at overholde Parisaftalens målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grader.

Mht. processen opfordrer 92-gruppen Klimaministeriet til, staks efter NECP'en er afleveret, at evaluere på forløbet og lægge en plan for at opnå en bedre NECP-proces når den næste NECP skal laves i 2028.

92-gruppen – Forum for Bæredygtig udvikling er i denne sag tegnet af:

Care Danmark
Den Grønne ungdomsbewægelse (DGUB)
DIB
DOF BirdLife
Greenpeace
Kvindernes U-landsudvalg
Klimabewægelsen
Mellemfolkeligt Samvirke
Netværket for økologisk folkeoplysning og praksis/Øko-net
Oxfam Danmark
Rådet for Bæredygtig Trafik
Rådet for Grøn Omstilling
VedvarendeEnergi
Verdens Skove
World Animal Protection Danmark

92-gruppen – Forum for Bæredygtig Udvikling, er et samarbejde mellem 26 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppen arbejder for fremme af en bæredygtig udvikling i hele verden.

92-gruppen består af: Amnesty, Care Danmark, Danmarks Naturfredningsforening, Danmission, Dansk International Bosætningservice, DOF BirdLife, FN-forbundet, Global Aktion, Greenpeace, IWGIA, Kvindernes U-landsudvalg, Klimabewægelsen, Mellemfolkeligt Samvirke, Natur og Ungdom, Netværket for økologisk folkeoplysning og praksis/Øko-net, Nyt Europa, Oxfam Danmark, Red Orangutangen, Rådet for Bæredygtig Trafik, Rådet for Grøn Omstilling, Sex & Samfund, U-landsforeningen Svalerne, VedvarendeEnergi, Verdens Skove, World Animal Protection Danmark, WWF Verdensnaturfonden.

Indhold

92-gruppens Hørings svar til Danmarks Nationale Energi- og Klimaplan (NECP)	1
1 - 92-gruppens kritik af udkast til dansk NECP (juni 2023)	2
2 - EU-kommissionens kritik af udkast til dansk NECP (dec 2023).....	3
3 - Reduktionsmanko på 27MT CO2 (KF23), som næsten forsvandt med KF24	4
4 - Klimamål indfriet uden nye tiltag, uden stakeholders og dermed uden ambition	7
5 - Intet frihjul i Parisaftalen.....	7
6 – Stakeholders.....	8
6a – Fraværende stakeholder inddragelse	8
6b - Vildledning mht. etablering af multilevel klimadialog forum	9
7 – Vildledning om Danmarks vedtagne klimamål	9
8 – Biomasse (.....	10
8a – Danmark vil først i 2025 vurdere om Danmarks biomasseforbrug harmonerer med målet om at øge skovenes kulstofbinding.....	10
8b – Undvigende svar om hvilke CO2-kilder Danmark vil etablere CCS på	11
8c – NECP'en undviger at redegøre for statsstøtten til biomasse.....	12
9 - Kvantificer de GHG-reduktioner, der skyldes EU-penge.....	14
9a - NECP undlader at kvantificere de reduktioner, der er resultat af de EU-penge, Danmark modtog under RRF (REcover og REpower)	14
9b – NECP'en kvantificerer ikke CO2-effekten af EU's landbrugsstøtte	15
10 – NECP'en vildleder om Danmarks fossile subsidier og sætter ingen udfasningsdato.....	15

1 - 92-gruppens kritik af udkast til dansk NECP (juni 2023)

92-gruppens indleverede i juni 2023 [hørings svar](#) til udkast til dansk NECP. 92-gruppens hoved kritikpunkter overfor udkast til NECP var:

- 1) **Danmarks NECP-udkast indeholdt ingen virkemidler og udgjorde dermed ingen ”plan”.** (eller i så fald en plan for ikke at indfri Danmarks klimamål og forpligtelser). På trods af store reduktionsmanko ift. alle Danmarks klimamål og forpligtelser indeholdt Danmarks udkast til NECP slet ingen additionelle tiltag. Det er meningen, at den Nationale Energi og Klimaplan (NECP) faktisk udgør en plan. Governance forordningen beskriver således, at NECP-planen ikke kun skal indeholde allerede vedtagne tiltag, men også skal indeholde additionelle tiltag (kaldet WAM)¹. Udkastet til dansk NECP-plan indeholdt kun de allerede vedtagne tiltag, dvs. klimafremskrivningen (kaldet WEM). 92-gruppen mener, at NECP-

---

¹ Governance-forordningen Annex1, part 1, section 5, fodnote 1

udkastet burde have fremlagt tilstrækkeligt med additionelle tiltag til at indfri alle Danmarks klimamål og forpligtelser.

- 2) **Fravær af lovpligtig stakeholder inddragelse.** Både Governance forordningen, EU-kommissionens NECP-vejledning og Århus konventionen kræver at stakeholders inddrages tidligt og effektivt i udarbejdelsen af NECP'en (både udkastet og den endelige). Stakeholder inddragelse handler ikke kun om proces. Inddragelse sikres i høj grad gennem NECP-planens indhold. Additionelle tiltag (som var totalt fraværende i udkastet til NECP) er et afgørende element til at inddrage stakeholdere og skabe offentlig debat. Alle har en holdning til nye tiltag (fx afgift på kød; lavere hastighed på motorveje; tilskud til isolering af huse i udkants Danmark; osv.). En "plan", der kun består af allerede vedtagne tiltag (WEM), er ubrugelig som klimaplan, men (fordi ingen har stærke holdninger til WEM'er) særdeles brugbar, hvis formålet er at undgå reel stakeholder inddragelse og offentlig debat omkring Danmarks Nationale Energi- og KlimaPlan (NECP).

Selvom Klimafremskrivning 2024 (KF24) nu i vidt omfang har reddet Danmarks endelige NECP, fastholder 92-gruppen begge kritikpunkter også overfor den endelige NECP.

2 - EU-kommissionens kritik af udkast til dansk NECP (dec 2023)

EU-kommissionen udgav i dec. 2023 detaljeret reaktion på Danmarks udkast til NECP. Kommissionen fremlagde dels en analyse (SWD) og en liste med 22 konkrete anbefalinger². Ligesom 92-gruppen var Kommissionen særligt opmærksom på, at Danmarks NECP-plan ikke indeholdt additionelle tiltag og at NECP'en derfor udgjorde en plan for ikke at nå Danmarks klimamål og forpligtelser.

Danmark skal som bekendt jf. Klimaloven som minimum nå 70% reduktion i 2030, men fra de NECP-data Danmark indleverede måtte Kommissionen konkludere, at Danmark først vil nå 70% reduktion i 2050³:

In the draft updated plan WEM projections are done up to 2040; there are no WAM projections. Projections submitted in March 2023 under Art. 18 of the Governance Regulation show net GHG emissions (i.e., including LULUCF and excluding international aviation) of 23 million tonnes of CO2 equivalent (CO2 eq.) by 2050 based on existing measures. This is equivalent to a projected reduction in 2050 of 71%, compared to 1990. (SWD s9)

Den manglende danske indsats gælder ikke kun fremadrettet:

---

² EU-kommissionens 22 anbefalinger og EU-kommissionens vurderingsrapport (Staff Working Document (SWD) af udkastet til dansk NECP ligger begge her:

https://commission.europa.eu/publications/commission-recommendation-assessment-swd-and-factsheet-draft-updated-national-energy-and-climate-12_en

³ Kommissionens Staff Working Document (SWD) s9: *In the draft updated plan WEM projections are done up to 2040; there are no WAM projections. Projections submitted in March 2023 under Art. 18 of the Governance Regulation show net GHG emissions (i.e., including LULUCF and excluding international aviation) of 23 million tonnes of CO2 equivalent (CO2 eq.) by 2050 based on existing measures. This is equivalent to a projected reduction in 2050 of 71%, compared to 1990.*

"In the most recent years, net GHG emissions in Denmark have declined at a pace below the EU average" (SWDs9)

I sin kritik af Danmarks NECP-udkast nævner Kommissionen særligt Danmarks EU forpligtelser:

- **Byrdefordeling (ESR)** ([Kommissionens pkt. 1](#)) *"Set out cost-efficient additional policies and measures, notably in the transport and agricultural sectors, to bridge the projected gap... under the ESR. Provide updated projections to show how the existing and planned policies will deliver on the target..."*
- **EED:** ([Kommissionens pkt. 11](#)) *Set out complete policies and measures to achieve the national contributions on energy efficiency and, in particular how the Energy Efficiency First principle will be implemented.*
- **LULUCF:** *"Set out a concrete pathway towards reaching the national LULUCF target as defined in Regulation (EU) 2018/841. Include additional measures in the LULUCF sector, quantifying their expected impacts" ([Kommissionens pkt. 3](#))*

92-gruppens fremhævninger bekræfter, at Kommissionen i lighed med 92-gruppen forventer, at den danske NECP-plan skulle udgøre en plan, der indeholder tilstrækkeligt med nye tiltag til at nå Danmarks klimamål og forpligtelser. Dvs. NECP-planen må ikke blot bestå af en gentagelse af klimafremskrivningen).

Kommissionens og 92-gruppens forventningen om, at Danmarks NECP ville indeholde nye tiltag (WAM) skyldes blandt andet, at EU-forordningen kræver, at NECP'en ikke kun skal indeholde allerede vedtagne tiltag (WEM), men også skal indeholde endnu ikke vedtagne tiltag (WAM)⁴.

Mht. stakeholder inddragelse

Kommissionens pkt. 21: *Provide a clear and more detailed overview on how the consultation process has enabled participation from all relevant authorities, citizens and stakeholders including social partners, in the preparation of both the draft and the final updated plan.*

(SWD8) *"The public participation procedure outlined in the draft updated plan raises doubts whether sufficient early public participation in the decision-making process was ensured. Denmark organised public consultations via dedicated webpages between 16 May 2023 and 6 June 2023 during which only 12 responses were submitted from NGOs, interest and trade organisations, but no members of the public. Given the low number of replies it is considered that the mechanisms to notify and reach the public in the NECP update process were insufficient."*

3 - Reduktionsmanko på 27MT CO₂ (KF23), som næsten forsvandt med KF24

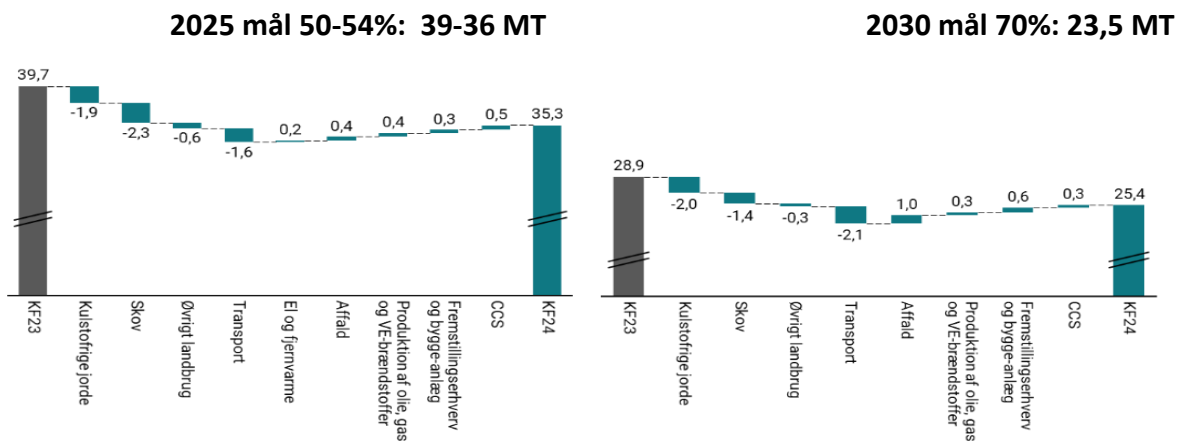
De alvorlige mangler i Danmarks NECP-udkast (baseret på KF23), som både 92-gruppen og EU-kommissionen påpegede, blev ikke løst ved, at Danmark i sin endelige NECP tilføjede tilstrækkeligt

---

⁴ Governance-forordningen Annex1, part 1, section 5, fodnote 1

additionelle klimatiltag til at indfri målene. I stedet har regeringen med KF24 genberegnet Danmarks klimaregnskab. Genberegningen fandt, at Danmarks klimamål nu i vidt omfang er indfriet⁵.

KF24 gav dermed et drastisk pænere resultat end KF23. KF24 viser, at Danmark nu overopfylder sit 2025-mål og er under 2MT fra at opfylde 2030 målet⁶:

Mht. Danmarks EU-forpligtelser for perioden frem til 2030 har KF24-genberegningerne tilsvarende barberet 23 MT CO₂ af den reduktionsmanko på 27 MT CO₂, som KF23 forudså og beregnet, at LULUCF optaget er 18MT CO₂ større end i KF23.

Tabel 1.1

Skønnede mankoer for Danmarks EU-forpligtelser, mio. ton CO_{2e}

Forpligtelser	KF23	KF24
Byrdefordelingsaftalen (2021-2030)	16,1	0,1*
LULUCF-bdugetmål (2021-2025)	-12,7	-30,6
LULUCF-budgetmål (2026-2029)	8,8	3,8
LULUCF-reduktionsmål 2030	2,0	-0,2

Anm.: *KF24 mankoen under byrdefordelingsaftalen er angivet inklusiv den partielt skønnede effekt af diesel- og vejafgift fra *Aftale om deludmøntning af Grøn Fond*.

Kilde: Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet.

([KF24, tabel 1.1, s. 7](#))

⁵ [https://kefm.dk/Media/638500598950235111/Klimastatus%20og%20-fremskrivning%202024%20%20\(f%C3%B8rste%20del\).pdf](https://kefm.dk/Media/638500598950235111/Klimastatus%20og%20-fremskrivning%202024%20%20(f%C3%B8rste%20del).pdf)

⁶ Figur 1.4 og 1.5 fra KF24 [tal bag figurer](#)

Danmarks forpligtelser under energieffektivitets direktivet syntes ligeledes at være opfyldt. Danmark slutforbrug af energi må jf. det nye EE-direktiv højst være 13,7Mtoe (=575 PJ) i 2030. Fremskrivningen forudser, at Danmark i 2030 har slutforbrug på ca. 550 PJ.

EE-køreplanen skal jf. EE-direktivet være en del af NECP'en, men den blev først fremlagt den 11. juni 2024. To uger efter NECP'en var sendt i høring. EE-Køreplanen er udarbejdet uden at inddrage stakeholders. EE-sektoren kritiserer køreplanen for at være [en](#)

[skrivebordsøvelse, der ikke er et foregangsland værdigt](#). Køreplanen kritiseres for ikke at overholde direktivets regler om at besparelserne skal opnås med nye tiltag, hvilket ikke er tilfældet, idet virkemidlerne er allerede vedtagne virkemidler inkl. danske energiafgifter for husholdninger

KF24-genberegningen betyder således, at Danmark i vidt omfang indfrier sine klimamål. Danmarks endnu ikke opfyldte mål er:

- LULUCF, der udestår en manko på 3,8MT for perioden 2026-29;
- 70%-målet i 2030, ifølge KF24 opnås ca. 68%. Der udestår en manko på 1,5-2MT;
- Landbrugsmålet om 55-65% reduktion i 2030, ifølge KF24 opnås ca. 48%. Der udestår en manko på 1,5-3,5MT⁷.

Modsat udkast til NECP fra juni 2023 indeholder den endelige NECP additionelle tiltag. I kapitel 5.1 om additionelle tiltag beskrives både klimaprogrammet fra september 2023 og Svarer-udvalgets modeller for CO2 afgift for landbruget. Det er ikke tiltag, som er udviklet med inddragelse af stakeholders, som forordningen kræver, men det er positivt, at NECP'en dermed faktisk indeholder additionelle tiltag, der kan levere tilstrækkeligt reduktioner til at lukke de resterende mankoer (LULUCF, 70% og 55-65%). 92-gruppen anbefaler ligesom [aftale om grøn skattereform](#) fra 2020 at CO2 afgift for landbruget gennemføres som en ensartet afgift, dvs. på samme 750kr/ton som industriens CO2-afgift fra juni 2022.

⁷ [KF24](#) side 31

4 - Klimamål indfriet uden nye tiltag, uden stakeholders og dermed uden ambition

Det er et krav i Governance forordningen og central kritik fra både 92-gruppen og EU-kommissionen i forhold til Danmarks udkast til NECP (KF23), at Danmarks NECP skulle indeholde tilstrækkeligt med additionelle tiltag til at indfri Danmarks klimamål og forpligtelser, og at stakeholders og offentligheden skulle inddrages tidligt og effektivt i at udvikle disse additionelle tiltag.

Efter KF24 er klimamålene nu i vidt omfang indfriet, derfor kan NECP'en ikke længere kritiseres for at undlade at fremlægge tilstrækkeligt med additionelle tiltag til at indfri klimamålene. Uden uindfriede mål er argumentet for additionelle tiltag mindre åbenlyst og dermed er det også mindre åbenlyst at kritisere, at Danmark/NECP'en ikke har inddraget stakeholders tilstrækkeligt i at udvikle de additionelle tiltag.

Uanset at KF24-genberegningen redede NECP'en er det dog fortsat et væsentligt kritikpunkt, at den danske NECP-proces i alt for høj grad fokuserer på allerede vedtagne tiltag (WEM-scenariet = klimafremskrivningen) og fokuserer alt for lidt på, at NECP skal udgøre en plan, der indeholder additionelle tiltag, som er udviklet i en proces, der reelt inddrager stakeholders.

Uanset at Danmarks klimamål med KF24 formelt er indfriet, ser stakeholders i høj grad stadig NECP-processen som deres ret/mulighed for at bidrage til, at NECP'en udvikler yderligere tiltag, der vil fremme Danmarks grønne omstilling. Mangel på reel inddragelsesproces og fraværet af additionelle tiltag betyder, at stakeholders har været afskåret fra at bidrage, og betyder formentligt, at Danmark nu leverer en langt mindre ambitiøs NECP, end den ville have været, hvis stakeholders havde været reelt inddraget. En kritik der ikke kun kommer fra NGOer, men fra en [bred kreds af stakeholders](#).

5 - Intet frihjul i Parisaftalen

Når fremskrivningen viser, at Danmark vil opfylde sine 2030-mål (så snart landbrug CO2 er gennemført), betyder det, at regeringen kan sætte alt ny klimapolitik på pause de næste seks år (otte års pause hvis man medregner den klimapolitiske pause siden regeringsskiftet i 2022). Det er naturligvis godt, at Danmark står til at indfri de klimamål vi satte i 2019. Parisaftalen er dog ganske klar om at ingen lande må køre frihjul. Et grundlæggende princip i Parisaftalen er, at alle lande hvert femte år skal fastsætte nye klimamål, som skal repræsentere øget ambition i forhold til landets hidtidige klimamål og skal afspejle landets højest mulige ambition (Parisaftalens art. 4(3)). Konsekvensen af KF24 genberegningen, der betyder at Danmark stort set har indfriet sine hidtidige klimamål, bør således jf. Parisaftalen være, at Danmark nu sætter nye mere ambitiøse klimamål, ikke at Danmark kører frihjul i seks år.

92-gruppen mener, at det nu er høje tid at fremrykke Danmarks nettonul år til 2040 og at skærpe 2030-målet til 80% reduktion jf. beregninger baseret på IPCC AR6⁸.

6 – Stakeholders

6a – Fraværende stakeholder inddragelse

Danmark er jf. Governance forordningen (art10) og [Aarhus konventionen \(art6\)](#) juridisk forpligtet til at sikre tidlig og effektiv stakeholder inddragelse, mens alle optioner stadig er på bordet⁹.

EU-kommissionen (pkt. 21) efterspørger i sine kommentarer til NECP-udkastet, en redegørelse for hvordan Danmark har sikret, at interessenter og borgere har kunnet bidrage meningsfuldt både til udkastet til dansk NECP (som blev afleveret 30. juni 2023) og i den endelige NECP (som skal afleveres til EU den 30. juni 2024). Kommissionen betvivler ligeledes, at Danmark har gjort tilstrækkeligt for at inddrage offentligheden i udarbejdelsen af Danmarks NECP:

“The public participation procedure outlined in the draft updated plan raises doubts whether sufficient early public participation in the decision-making process was ensured. Denmark organised public consultations via dedicated webpages between 16 May 2023 and 6 June 2023 during which only 12 responses were submitted from NGOs, interest and trade organisations, but no members of the public. Given the low number of replies it is considered that the mechanisms to notify and reach the public in the NECP update process were insufficient.” (SWD s8)

Hvor Kommissionen udtrykker høflig tvivl, kan 92-gruppen klart bevidne, at den danske NECP grundlæggende er skrevet uden inddragelse af stakeholders. 92-gruppen og en række andre danske stakeholders har flere gange forsøgt at tilskynde regeringen til at gennemføre den lovpligtige stakeholderinddragelse¹⁰.

92-gruppen anerkender at KEFM siden januar gjorde forbedringer, navnlig at der nu er indhold i WAM-kapitlet og at KEFM 3. juni afholdt teknisk gennemgang af NECP'en. Som nævnt i de første linjer i dette høringssvar, anbefaler 92-gruppen, at KEFM straks evaluerer NECP-forløbet med henblik på at kunne forbedre stakeholderinddragelsen til den næste NECP-proces i 2027-28.

---

⁸ <https://www.greenpeace.org/static/planet4-denmark-stateless/2022/11/1dfaad9a-tid-til-at-haev-danmarks-klimamaal-greenpeace.pdf>

⁹ Se [92-gruppens høringssvar](#) side 11-13 for detaljeret gennemgang af manglerne ved dansk stakeholder inddragelse ift. hvad EU lovgivningen faktisk kræver.

¹⁰ [92grp brev til Klimaministeren april 2023 om NECP stakeholder inddragelse](#), 92grp [NECP høringssvar juni 2023](#), [fælles stakeholder brev oktober 2023](#), som resulterede i at KEFM mødtes med stakeholders 17. januar 2024

6b - Vildledning mht. etablering af multilevel klimadialog forum

Danmark er jf. Art. 11 i forvaltningsforordningen forpligtet til at etablere et stående multilevel-klimadialogforum.

Article 11:

Multilevel climate and energy dialogue Each Member State shall establish a multilevel climate and energy dialogue pursuant to national rules, in which local authorities, civil society organisations, business community, investors and other relevant stakeholders and the general public are able actively to engage and discuss the different scenarios envisaged for energy and climate policies...

Kommissionen ser kun "limited evidence"¹¹ på, at Danmark har etableret det påkrævede multilevel-klimadialogforum. 92-gruppen ser derimod ingen tegn på, at Danmark har efterlevet forordningens artikel 11.

Den endelige NECP forsøger (s. 15-16) at give indtryk af, at Danmark har skabt andre fora, som svarer til artikel 11-forummet. NECP'en nævner hhv. Klimapartnerskaberne og Grønt Erhvervsforum. Det er vildledning.

Klimapartnerskaberne blev nedsat i 2019 og var meget aktive i 2020. Klimapartnerskaberne har, så vidt 92-gruppen er orienteret, været inaktive siden de i 2020-21 afleverede deres anbefalinger og sektor-køreplaner. Der er 13 klimapartnerskaber, fordi partnerskaberne dækker 13 forskellige sektorer/brancher og kun består af repræsentanter fra de pågældende erhverv/sektorer. Civilsamfundsorganisationer er ikke repræsenteret i klimapartnerskaberne.

Grønt Erhvervsforum udgør ligeledes ikke et multilevel dialogforum. Grønt Erhvervsforum er tværtimod, som navnet antyder, halvårlige møder mellem erhvervslivets aktører, fire ministerier og arbejdsmarkedets parter. Civilsamfundsorganisationer er ikke repræsenteret i Grønt Erhvervsforum.

Hverken Klimapartnerskaberne eller Grønt Erhvervsforum kan således, på nogen måde hævdes at repræsentere den brede stakeholderkreds, som art. 11 foreskriver.

7 – Vildledning om Danmarks vedtagne klimamål

Flere steder "glemmer" NECP (f.eks. i sektion 1.1 (iii), "Oversigt med centrale mål, aftaler og politikker") at nævne de vedtagne mål, som Danmark endnu ikke har opfyldt (dvs. LULUCF 2026-29 og 55-65% i landbruget).

NECP'en omtaler flere steder (s5,6,9,25,27,37,80,96) løftet fra regeringsgrundlaget om at fremrykke nettonul, som mål på helt samme niveau med Danmarks vedtagne klimamål:

"Helt centralt er målet om at reducere de danske drivhusgasudledninger med 70 pct. i 2030 i forhold til 1990-niveau, og klimaneutralitet i senest 2050. Den nye regering

---

¹¹ (SWD7) *There is little evidence of a proper multilevel energy and climate dialogue during the process of updating the NECP.*

bestående af Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne har fremrykket klimaneutralitetsmålet til 2045, og har fastsat et mål om 110 pct. reduktion i 2050 i forhold til 1990-niveau.” (NECP s5).

En beslutning om at fremrykke netto nul året og skærpe 2050-målet fra 100% til 110% vil kræve en lovændring af Klimalovens §1¹². Det har regeringen endnu ikke gjort.

NECP'en skal naturligvis nævne, at regeringen i 2022 lovede at fremrykke Danmarks netto nul-år. Men hvert sted det nævnes, må det tydeligt fremgå, at regeringen endnu ikke har vedtaget at fremrykke netto nul året, endside fremsat forslag om at gøre det. Den nuværende formulering i NECP'en er egnet til at vildlede EU-kommissionen til at tro, at den danske regering rent faktisk har fremrykket Danmarks netto nul år og har fastsat et mål om 110% reduktion i 2050.

92-gruppen opfordrer til, at regeringen indfrier løftet fra regeringsgrundlaget og fremrykker Danmarks netto nul år. Regeringsgrundlaget foreslår netto nul i 2045. 92-gruppen mener ([beregnet på baggrund af IPCC AR6 og Danmarks andel af det tilbageværende carbonbudget](#)), at Danmarks netto nul år bør fremrykkes til 2040.

8 – Biomasse (Kommissionens punkter 2, 3 og 8).

8a – Danmark vil først i 2025 vurdere om Danmarks biomasseforbrug harmonerer med målet om at øge skovens kulstofbinding.

Kommissionen kræver (pkt. 8), at Danmarks NECP viser *“...the compatibility of the projected use of forest biomass for energy production with Denmark’s obligations under the revised LULUCF Regulation”*.¹³

Danmark har et højt og stigende forbrug af biomasse:

Set i et globalt perspektiv er det danske forbrug af bioenergi målt pr. indbygger væsentligt over det globale gennemsnit. Det danske forbrug er næsten tre gange så stort pr. indbygger som potentialet for, hvor meget biomasse kloden kan levere på bæredygtig vis.

---

¹² Klimalovens § 1: *Formålet med denne lov er, at Danmark skal reducere udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70 pct. i forhold til niveauet i 1990, og at Danmark opnår at være et klimaneutralt samfund i senest 2050 og med Parisaftalens målsætning om at begrænse den globale temperaturstigning til 1,5 grader for øje.*

¹³ (Kommissionens punkt 8) *“Include an assessment of the domestic supply of forest biomass for energy purposes in 2021-2030 in accordance with the strengthened sustainability criteria of Article 29 of Directive 2018/2001 as amended and of the compatibility of the projected use of forest biomass for energy production with Denmark’s obligations under the revised LULUCF Regulation”*

Det skrev Klimarådet i 2018¹⁴. Siden 2018 er biomasseforbruget til el og fjernvarme steget med over 50%¹⁵. Omkring 40% af Danmarks el og fjernvarmeforbrug er fra biomasse¹⁶. Med det nye VE-direktiv art. 29 skal Danmark nu redegøre for, hvor meget biomasse der bæredygtigt kan høstes til brug til energiformål i perioden 2021-2030; og med det nye LULUCF-direktiv skal Danmark begrænse sit biomasseforbrug til et niveau, der harmonerer med EU's målsætning om at øge kulstofoptaget i europæiske skove til 310 MT CO₂ per år i 2030.

Danmark vil udsætte vurdering af hvor meget biomasse, der bæredygtigt kan høstes i perioden 2021-2030 indtil næste år.

"I forhold til den nye rapporteringsforpligtelse i art. 29, 7b, a) vedr. den indenlandske forsyning af skovbiomasse, der er til rådighed til energiformål i 2021-2030 i overensstemmelse med kriterierne i VE III-direktivets artikel 29, så bemærkes, at VE III-direktivets bæredygtighedskriterier ikke er implementeret endnu, da implementeringsfristen først er 21. maj 2025. Artikel 29, 7b, litra a kan derfor ikke besvares fuldstændigt på nuværende tidspunkt" (NECP s110).

92-gruppen anerkender, at Danmark har frist indtil maj 2025 til at implementere VE direktivet. For et land med et så højt biomasse forbrug som Danmark forekommer det dog mere fornuftigt ikke at vente til sidste øjeblik, med at foretage den vurdering, som Kommissionen og EU-lovgivningen kræver.

92-gruppen opfatter i denne sammenhæng "compatibility" til at betyde, at Danmarks biomasse forbrug skal reduceres, så det undgås at opbygge den 3,8MT LULUCF manko (2026-29), som ellers forudses i KF24. Modsat fremstår det i NECP'en, at Danmark tillader ubegrænset biomasse forbrug og som konsekvens tillader at vi opbygger en 3,8 MT reduktionsmanko.

8b – Undvigende svar om hvilke CO₂-kilder Danmark vil etablere CCS på

Kommissionen beder (pkt. 2) Danmark om at *"Identify the sources of CO₂ emissions that are planned to be captured"*.

Danmarks CCS-planer var iflg. KF23 at etablere CCS kapacitet til at fange 3,23 MT CO₂ om året i 2030. Til det formål blev der afsat 37 mia. kr. i statsstøtte til CCS. Med KF24 er Danmarks CCS-planer nedskrevet til 2,45 MT CCS om året i 2030¹⁷.

---

¹⁴ https://klimaraadet.dk/sites/default/files/node/field_file/klimaraadet_hovedrapport_2018.pdf s23

¹⁵ Ifølge KF24, figur 23,4: Biomasseforbruget i el og fjernvarmesektoren var 60PJ I 2015; 80 PJ i 2018 og steg til 123PJ I 2023

¹⁶ Beregnet for 2023 fra KF24, tal bag figurer, figur 23,4:

https://kefm.dk/Media/638500582877737643/KF24_resultater_tal_bag_figurer.xlsx

¹⁷ De reducerede forventninger til hvor meget CCS kan bidrage med har ikke reduceret statsstøttens generøse størrelse. Frem til 2035 forventede KF23 at 37 mia. brugt på CCS samlet for alle årene ville resultere i et optag på 25,6 MT CO₂. Den nye fremskrivning forudser at CCS samlet for alle år frem til 2035 kun vil levere 17,4 MT optag. Statens støtteordning koster stadig 37 mia. kr. men giver en tredjedel mindre effekt end da den blev vedtaget.

Investering i et dyrt CCS-anlæg på en eksisterende CO₂-kilde vil rimeligvis betyde, at det pågældende anlæg både vil få øget drifttid og få forlænget sin levetid. Det er derfor særdeles fornuftigt, at kommissionen spørger hvilke CO₂-kilder Danmark konkret agter at etablere CCS-anlæg på? Navnlige da Danmark pt ikke har regler, der sikrer, at CCS-anlæggene etableres i "hard to abate" sektorer (f.eks. cementfabrikken og affaldsforbrænding). Der er derfor reel risiko for, at Danmark [fortsat](#) vil placere CCS på biomasseværker, hvorved Danmarks CCS-planer risikerer at forøge og forlænge Danmarks i forvejen store biomasse afhængighed.

Kommissionens spørgsmål er derfor vigtigt og fortjener et reelt svar.

NECP'en undviger at svare. Danmarks konkrete planer handler om at få 2,45MT CCS (og at staten bruger 37 mia. kroner på at få det til at ske). I stedet for at identificere de konkrete CO₂-kilder, der skal bruges til CCS, opremser NECP'en (s. 34) alle mulige CO₂-kilder med et samlet potentiale på 15,5 MT CCS, som er langt mere CCS end Danmark reelt har planer for og langt mere end de 2,45 MT som Kommissionen tydeligt spørger til.

92-gruppen mener, at Kommissionen stiller et meget rimeligt spørgsmål, som NECP'en bør besvare. I det mindste bør NECP'en foreslå tiltag, som kan sandsynliggøre, at de 2,45 MT CCS, som Danmark vil etablere, fortrinsvis etableres på CO₂-kilder i "hard to abate" sektorer (f.eks. cementfabrikken og affaldsforbrænding) og ikke etableres på f.eks. biomasse kraftvarmeværker, hvor CCS-anlægget kun vil forlænge/fastholde Danmarks biomasse afhængighed. Det er tydeligvis ikke holdbart at lade markedet/tilfældigheder afgøre, hvor Danmark etablerer CCS. Det fremgår tydeligt af det første udbud, hvor statens 8,7 mia. kr. nu bliver brugt til at bygge CCS på to af Ørstedes biomasseanlæg i stedet for på affaldsforbrændingsanlæg hos Vestforbrænding. Afgørelsen blev ikke truffet ud fra vurdering af "hard to abate" sektorer eller af hvor samfundet fik størst gavn, men af at Ørsted kunne underbyde Vestforbrændingen takket være en "sponsoraftale" Ørsted har lavet med Microsoft¹⁸.

8c – NECP'en undviger at redegøre for statsstøtten til biomasse

NECP'en efterkommer ikke Kommissionens anmodning (pkt. 3) om: "...clear information on how public funds ... are consistently and effectively used to achieve the net removal national target"¹⁹.

Danmark støtter afbrænding af biomasse og biobrændstoffer i form af afgiftsfritagelse. NECP'en (f.eks. s. 104) nævner hurtigt at biomasse dels er fritaget for afgifter og at nogle anlæg modtager direkte støtte, men NECP'en undviger at levere klar information om værdien af disse støtteformer.

*Elproduktionen ved brug af fast biomasse bliver støttet med et fast **tilskud**. Den faste tilskudsordning i kombination med **afgiftsfritagelse** for biobrændsler til*

---

¹⁸ <https://klimamonitor.dk/nyheder/art9352217/Microsofts-finansiering-er-afg%C3%B8rende-for-vores-CO2-fangst>

¹⁹ (Kommissionens anbefaling 3 til DK, side 6) "Provide clear information on how public funds (both Union funds, including the common agricultural policy, and State aid) and private financing through carbon farming schemes are consistently and effectively used to achieve the net removal national target."

varmeproduktion har frem til 2019 været en drivkraft for brændselsskiftet fra kul og gas.

Der er to støtteordninger:

1. Eksisterende ikke-afskrevne anlæg har frem til april 2019 kunne tildeles et fast tilskud på 0,15 kr./kWh i hele afskrivningsperioden, dog højst i 20 år. De nyeste anlæg vil således kunne oppebære støtte frem til 2039.

2. Afskrevne installationer kan modtage et fast tilskud beregnet på baggrund af forskellen i driftsomkostninger ved anvendelse af biomasse sammenlignet med en alternativ fossil reference. (NECP s. 104)

Den samlede værdi af de direkte tilskud (15 øre/kWh og tilskuddene til driftsomkostninger for de afskrevne anlæg) findes der ikke umiddelbart tal for. Den samlede værdi bør opgøres i NECP'en.

Værdien af afgiftsfritagelsen findes der derimod tal for. NECP'en undviger blot at oplyse om det. Skatteministeriets opgørelse over skatteudgifter opgør værdien af afgiftsfritagelse af biomasse til en statsstøtte på 5,6 mia. kr. om året²⁰. Det gav klimamæssig mening at subsidiere biomasse dengang kul var det eneste alternativ i el og varmesektoren. I dag er alternativet sol, vind og varmepumper. Klimamæssigt giver det derfor ikke mening fortsat at subsidiere biomasse med 5,6 mia. kr. om året. Effekten af afgiftsfritagelsen er, at det øger Danmarks efterspørgsel på biomasse og dermed øger presset på verdens skove, hvorved skovenes kulstofbinding og biodiversitet mindskes.

92-gruppen mener, at værdien af afgiftsfritagelse til biomasse absolut bør rapporteres i NECP'en. Afgiftsfritagelsen for biomasse er et klart eksempel på en statsstøtte, der er inkonsistent med EU's mål om at øge kulstofbindingen i EU's skove. Da afgiftsfritagelsen gavner virksomheder, der brænder biomasse (ikke danske producenter af biomasse), og da over halvdelen af den biomasse, der brændes i Danmark, er importeret, vil Danmarks betydelige statsstøtte til biomasse ikke kun øge presset på danske skove, men også øge presset på skove i andre EU-lande.

92-gruppen mener desuden, at den samlede værdi af de direkte tilskud (15 øre/kWh og tilskuddene til driftsomkostninger for de afskrevne anlæg) skal beregnes og at den samlede værdi opgøres i NECP'en.

Øget biomasse afbrænding er desuden inkonsistent med EU's biodiversitetsmålsætninger. Både tilskuddene og afgiftsfritagelsen for biomasse er derfor et miljøskadende subsidie. Danmark er jf. EU's [8. miljøhandlingsprogram](#) forpligtet til at udfase sine miljøskadende subsidier²¹.

92-gruppen mener derfor, at NECP'en udover at redegøre ordentligt for de 5,6 mia. kr. i biomassestøtte også bør indeholde planer for at afvikle støtten til biomasse og for øvrige miljøskadelige subsidier og at Danmark fastsætter dato for deres udfasning.

---

²⁰ [Skatteøkonomisk redegørelse](#) s 225-6. SKM fordeler støtteeffekten af de 5,6 mia. kr. på hhv virksomheder (som i 2023 sparer 4,5 mia kr i forhold til hvad biomasse ville koste uden subsidien) og private forbrugere, som i 2023 får en besparelse på 1,1 mia kr

²¹ [8. miljøhandlingsprogram](#), art 3(h): *require...MS... phasing out environmentally harmful subsidies, in particular fossil fuel subsidies, at Union, national, regional and local level, without delay, inter alia, by:... setting a deadline for the phasing out of fossil fuel subsidies consistent with the ambition of limiting global warming to 1,5 °C.*

9 - Kvantificer de GHG-reduktioner, der skyldes EU-penge

9a - NECP undlader at kvantificere de reduktioner, der er resultat af de EU-penge, Danmark modtog under RRF (REcover og REpower)

I reaktion på Corona-nedlukning og energikrisen tilvejebragte EU yderligere 648 mia. euro (ca. 5000 mia. kr.)²² til hjælp til medlemslandene (RRF). Under RRF modtog Danmark ca. 13 mia. kr. (11,6 mia. kr. som corona-genopretningsstøtte og yderligere 1,5 mia. kr. som energikrisestøtte). EU-landene var forpligtet til at bruge mindst 37% af RRF midlerne til at fremskynde deres grønne omstilling.

I sin RRF-plan hævder Danmark at have brugt 8,3 mia. kr. (hele energikrisestøttens 1,5 mia. kr. og 59% af genopretningsstøtten dvs. 6,8 mia. kr.) på klimatiltag. For at sikre at de ekstra EU-penge blev brugt efter hensigten, stillede EU Kommissionen i sin NECP-guidance krav om, at medlemslandene i deres NECP'er kvantificerer effekten af de ekstra klimaindsatser, som EU's krisestøtte muliggjorde:

"...the Commission invites Member States to clearly describe the role of the RRFs, including the REPowerEU chapters, in implementing the updated NECPs. To this end, the updated national plans should provide quantitative information with respect to the contribution of the RRF measures to the updated climate and energy objectives and targets..."²³

Danmark modtog et relativt lavt støttebeløb ift. de andre EU-lande. Det er derfor entydigt i Danmarks interesse at følge Kommissionens opfordring om, at alle EU-lande kvantificerer de additionelle reduktioner, som RRF-støtten har medført.

Alligevel undlader Danmarks endelige NECP at kvantificere CO₂e-effekten af RRF-midlerne. NECP'en giver (s. 119) nogle eksempler på RRF-projekter, men NECP'en gør intet forsøg på at kvantificere CO₂-effekterne.

På baggrund af Danmarks RRF-plan er det bestemt muligt for Danmark at kvantificere og fremskrive CO₂-effekten af den andel af de 13 mia. kr., som Danmark hævder at bruge på grøn omstilling. 92-gruppen mener, at den information bør indgå i NECP'en.

92-gruppen finder det ekstremt uhensigtsmæssigt, at Danmark ved ikke at redegøre for CO₂-effekterne af RRF-pengene, er med til at legitimisere, at de øvrige 26 medlemslande heller ikke redegør for om de faktisk brugte mindst 37% af de 5000 mia. kr. RRF-penge på grøn omstilling (og ikke på endnu flere motorveje eller gasrør).

Den danske NECP giver heller ingen brugbar kvantificering af beløbene. Der nævnes (s. 119) forskellige beløb, men de forekommer ikke at være beløb på størrelse med RRF's ca. 8,3 mia. kr.

---

²² RRF har mulighed for at bruge 723 mia. euro, men 648 mia. euro er indtil nu blevet fordelt til medlemslande https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html

²³ Kommissionens NECP-vejledning, punkt 3.4.1 (s17-18), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX%3A52022XC1229%2802%29&from=EN>

9b – NECP'en kvantificerer ikke CO2-effekten af EU's landbrugsstøtte

(Kommissionens pkt. 1): *Complement the information on the policies and measures, clearly spelling out their scope, timeline and, where possible, expected greenhouse gas reduction impact, including for measures in Union funding programmes, such as the common agricultural policy*

I den indeværende budgetperiode (2021-27) har EU afsat 2825 mia. kr. til landbrugsstøtte.²⁴ Det er vigtigt at få kvantificeret klimaeffekten af denne støtte.

EU court of auditors konkluderede at landbrugsstøtten i den foregående periode (2014-20) stort set ikke havde nogen positiv klimaeffekt, selv ikke de 100 mia. euro af landbrugsstøtten, som EU specifikt havde øremærket til klimatiltag²⁵.

"The CAP mostly finances measures with a low potential to mitigate climate change. The CAP does not seek to limit or reduce livestock (50 % of agriculture emissions) and supports farmers who cultivate drained peatlands (20 % of emissions)."

skrev EU's revisorer og anbefalede, at den nye landbrugsstøtte indrettes til at reducere landbrugets udslip og krævede at Kommissionen jævnligt rapporterer på hvorvidt landbrugsstøtten faktisk reducerer udledninger.

For at Kommissionen kan rapportere på om landbrugsstøtten nu har en positiv klimaeffekt, er det nødvendigt at alle landes NECP'er, inklusiv Danmarks, kvantificerer klimaeffekten af den landbrugsstøtte de modtager.

10 – NECP'en vildleder om Danmarks fossile subsidier og sætter ingen udfasningsdato

Danmark er under både det 8. miljøhandlingsprogram og Governance forordningen forpligtet til i NECP'en at redegøre for, og fastsætte slutdatoer for, sine fossile subsidier. [Udkastet til Danmarks NECP fra juni 2023](#) hævdede:

"Der ydes hverken direkte eller subsidier til fossile brændsler i Danmark"

(s. 118 og 214 - det manglende ord "indirekte" manglede begge sider)

Påstanden står i kontrast til opgørelse fra det Europæiske Miljøagentur, der viser, at [Danmark i 2022 giver fossile subsidier til værdi af €492 mio. \(3.6 mia. kr.\) årligt](#). Med den urigtige påstand om at Danmark slet ikke har fossile subsidier, undslap Danmark både fra at skulle redegøre for de fossile subsidiers størrelse og fra at fastsætte deres slutdato.

Kommissionen tog ikke Danmarks påstand for gode varer, og skrev i dec 2023 (pkt. 19) til Danmark:

²⁴ For budget perioden 2021-27 udgør landbrugsstøtten CAP udgør 380 mia. euro (=2825 mia. DKK) <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/106/financing-of-the-cap>

²⁵ <https://op.europa.eu/webpub/eca/special-reports/cap-and-climate-16-2021/en/>

“Explain how and by when Denmark intends to phase out remaining fossil fuel subsidies.

Den endelige NECP forsøger stadig at benægte, at der eksisterer fossile subsidier i Danmark, og dermed også undgå at skulle fastsætte en udfasningsdato for dem.

Hverken miljøhandlingsprogrammet; Governance forordningen; Kommissionens NDC-guidance fra 2022; Kommissionens [SWD](#) s. 12-13; Kommissionens pkt. 19; eller beslutningerne fra COP26-27-28 differentierer mellem direkte og indirekte subsidier. Modsat forsøger Danmark i NECP'en (s. 113) at lade som om forpligtelsen kun gælder direkte subsidier:

“Der ydes ikke direkte subsidier til fossile brændsler i Danmark. Skatteministeriet er på nuværende tidspunkt ved at udarbejde en oversigt over Danmarks mulige indirekte fossile subsidier og støtte. I forbindelse med COP28 offentliggjorde Nederlandene en erklæring om udfasning af fossile subsidier, som Danmark har tiltrådt.”

Ingen i Danmark eller Europa er i tvivl om at USA's grønne Inflation Reduction Act (IRA) er statsstøtte²⁶. IRA-støtten uddeles hovedsageligt i form af skatterabatter (heldigvis til grøn omstilling). I det lys forekommer det meningsløst, at KEFM/NECP'en vil påstå, at Danmarks skatterabatter (til fossile brændsler) ikke er statsstøtte.

92-gruppen mener ikke, at der er grund til at vente på at SKM skal beregne værdien af Danmarks fossile subsidier. Danmark har givetvis andre typer fossile subsidier og andre miljøskadelige subsidier, der også bør medregnes, men mht. statens udgifter til skatte- og afgiftsrabatter er beregningerne allerede lavet. De beregnes årligt i [skatteøkonomisk redegørelse](#). Opgaven for KEFM er kun at identificere de poster, der omhandler skatterabatter til fossilt.

---

²⁶ <https://politiken.dk/internationalt/art9127809/Mette-Frederiksen-ser-statsstøtte-som-modsvar-på-Bidens-klimapakke>

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Holmens Kanal 20

1060 København K

Att.: Natacha Gravergaard (naegn@kefm.dk) og Thomas Dahl (thoda@ens.dk)

Biogas Danmark

Axeltorv 3

1609 København V

18. juni 2024

Ajourføring af Danmarks nationale klima- og energiplan 2021-2030

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har udsendt udkast til endelig ajourføring af Danmarks nationale klima- og energiplan i høring, **J. nr. 2024 – 103**.

Biogas Danmark skal indledningsvis kvittere for dialogen mellem høringen af det foreløbige udkast i 2023 og nærværende endelige udspil, herunder dialogmøder i en større kreds af aktører.

Generelle bemærkninger

Biogas Danmark har noteret, at klima- og energiplanen består af en sammenskrivning af allerede vedtagne politikker, initiativer og mål. Det gælder blandt andet også målet om 100 pct. grøn gasforsyning i Danmark.

Biogas Danmark er naturligvis enig i målet, men er samtidig tvivlende i forhold til, om det vil blive realiseret inden for gældende rammer. Dette gælder primært i forhold til den udhuling, der er sket af den i den politiske aftale fra 2020 besluttede kommende udbudsordning for biogas og andre grønne gasser.

I og med det er besluttet, at der ikke er mulighed for udstedelse af oprindelsesgarantier, er det således Biogas Danmarks klare opfattelse, at der ikke vil være mulighed for at opnå en tilstrækkelig økonomi i kommende projekter. Derfor har Biogas Danmark opfordret til, at udbuddene erstattes af markedsbaserede ordninger.

Dette omfatter dels et gradvist stigende naturgasfortrængningskrav til gasleverandørerne og dels, at den i delaf-tale 1 om grøn skattereform fra juni 2022 indeholdte afgiftsrefusion for biogas leveret via gasnettet realiseres.

Hertil kommer, at der vil ske en væsentlig forringelse af biogasbranchens vilkår såfremt de af Evida varslede indfødningsstariffer realiseres og biogasproduktionen vil blive udfordret med den allerede besluttede indskrænkning af muligheden for at bruge energiafgrøder.

Specifikke bemærkninger

Ad 1.2 Oversigt over den nuværende politiske situation

I beskrivelsen af gasforordningen og gasdirektivet mangler kravet om rabat på tariffer for indfødnings af biogas i nettet (side 11).

Det er Biogas Danmarks vurdering, at vi ikke når 100 pct. grøn gas i nettet i 2030 med de på nuværende tidspunkt besluttede virkemidler (side 12).

Ad 2.1.2 Vedvarende energi: Biogas

I beskrivelsen af støtteordningen for elproduktion baseret på biogas mangler en beskrivelse af pristillægsmodellen. Et vigtigt element i den eksisterende støtteordning er jo netop muligheden for, at producenterne én gang årligt kan beslutte, om de ønsker at være på fastpris- eller pristillægsmodellen.

I øvrigt bør ordet "naturgaspristillæg" ændres til "naturgaspris**afhængigt** tillæg", idet tilskuddet jo ikke er til naturgas, men til biogas og blot reguleres efter markedsprisen for gas.

Ad figur 15

Det virker mærkeligt, at der er en sammenblanding af ressourcer (affald, halm, træ og træflis og -piller) og forarbejdede produkter (bioethanol og biodiesel). Med denne opdeling burde biogas tilføjes.

Ad biogas (side 72)

Det er en vigtig samfundsopgave at sikre gasinfrastrukturen udvikles til at håndtere de stigende mængder biogas, der produceres decentralt. Det bør fastslås, at det ikke alene giver væsentlige økonomiske tab for biogasproducenterne, såfremt der ikke etableres de nødvendige netforstærkninger, men at flaring af den producerede biogas samtidig udgør et væsentligt tabt VE- og klimapotentiale.

Ad biogas (side 104)

Begrænsningen af de i forvejen meget begrænsede mængder energiafgrøder, der bruges i Danmark, vil ikke alene koste gaspotentialet fra disse biomasser, men vil også vanskeliggøre realiseringen af biogaspotentialet i andre biomasser, herunder ikke mindst halm.

Med venlig hilsen

Bruno Sander Nielsen

2724 5967

bsn@biogas.dk

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
Journal nr.: 2024 - 103
Holmens Kanal 20
DK-1060 København K

DANSKE
REGIONER

18-06-2024

EMN-2023-01184

1708204

Danske Regioners høringsvar om ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan for perioden 2021-2030

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har den 21. maj 2024 sendt ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan i høring. Planen har til formål at give et overblik over, om Danmark er på rette vej i forhold til EU's 2030-målsætninger og lever op til sine energi- og klimapolitiske forpligtelser.

Kommissionens Energiunionsstrategi blev lanceret i februar 2015 og udgør rammen for den europæiske klima- og energipolitik. Den er bygget op omkring fem dimensioner: 1) forsyningssikkerhed, 2) indre energimarked, 3) energieffektivitet, 4) reduktion af drivhusgasudledninger og vedvarende energi, og 5) forskning og innovation. Danske Regioner har bemærkninger til tre af de fem dimensioner, som Danmarks energi- og klimaplans adresserer.

Forsyningssikkerhed er vigtigt i både et klimapolitisk og sikkerhedspolitisk perspektiv. Danske Regioner kvitterer for det arbejde, der bl.a. gennem NEKST er lavet for at understøtte Danmarks uafhængighed af gas og udrulle grønne løsninger hurtigere. Det samme gør sig gældende for arbejdet med at opdatere beredskaber og udarbejde nødplaner, som skal sikre, at samfundskritiske funktioner i Danmark fortsat kan fungere i tilfælde af en krise. Regionale hospitaler hører under kritisk samfundsinfrastruktur, og energifbrydelser kan have alvorlige konsekvenser.

Danske Regioner ser i den sammenhæng gerne, at det bliver lettere for regionerne at opsætte vedvarende energi (VE) på bl.a. regionale tage, så hospitalerne i større omfang kan være selvforsynende med grøn strøm. Det er i dag vanskeligt at opstille solceller på f.eks. hospitalstage grundet regler om selskabsudskillelse for offentlige bygningsejere.

En lempelse af reglerne om selskabsudskillelse vil desuden kunne aflaste energinettet, fordi hospitalerne har et så højt procesenergiforbrug, at de vil kunne aftage al den energi, som produceres på matriklen. Samtidig vil det også kunne bidrage til Danmarks målsætninger for VE-produktion på land.

DANSKE REGIONER
DAMPFÆRGEVEJ 22
2100 KØBENHAVN Ø
+45 35 29 81 00
REGIONER@REGIONER.DK
REGIONER.DK

Energieffektivitet er et afgørende fokusområde i klima- og energipolitikken for at understøtte en optimering af energiforbruget i private såvel som offentlige bygninger. Danske Regioner bidrager til en øget energieffektivitet gennem implementering af det omarbejdede energieffektiviseringsdirektiv (EED) samt det reviderede bygningsdirektiv (EPBD). Her vil Danske Regioner understrege, at der er stor forskel på offentlige bygninger og deres energibehov, hvorfor det er nødvendigt at tage højde for forskellige bygningstyper. Der er således stor forskel på hensigtsmæssige energibesparelser på offentlige hospitaler sammenlignet med offentlige administrationsbygninger.

Dimensionen omkring drivhusgasreduktioner og vedvarende energi (VE) er naturligvis fremstående og vigtig i Danmarks energi- og klimaplan, og Danske Regioner bakker op om målet om klimaneutralitet senest i 2050 samt en firedobling af elproduktionen fra sol- og vindenergi på land.

Danske Regioner vil i relation hertil anbefale, at regionerne bliver inddraget i forbindelse med udlægning af arealer til energiparker. Der har i tidligere udpegninger af potentielle energiparker været overlap med regionalt udpegede råstofgraveområder.

Generelt vil Danske Regioner opfordre til mere helhedsorienteret planlægning af arealanvendelsen i Danmark, der tager hensyn til arealernes potentiale og udnytter synergier mellem forskellige interesser, herunder udbygning af VE, biodiversitet, drikkevandsbeskyttelse, skovrejsning og landbrug.

Regionerne kan med fordel varetage en sådan planlægningsopgave qua deres større geografi, kompetencer inden for miljø og klima, samt deres demokratiske drivkraft. Endvidere har regionerne gode erfaringer med at facilitere tværkommunale VE-projekter.

I den sammenhæng vil Danske Regioner gøre opmærksom på, at NEKST-arbejdsgruppen "[Mere sol og vind på land](#)" har identificeret flere flaskehalse omkring den kommunale sagsbehandling af VE-ansøgninger, som netop knytter sig til udfordringerne med at opbygge og vedligeholde de nødvendige kompetencer i mindre kommunale videmiljøer.

Afslutningsvist vil Danske Regioner påpege, at [Klimarådet](#) anbefaler regeringen at sætte et mål for Danmarks globale klimaindsats. Regionerne har netop sat et [fælles mål for hospitalernes samlede udledninger](#), inklusive de forbrugsbase-rede udledninger, som de vil halvere inden 2035 sammenlignet med 2022.

Venlig hilsen

Lotte Holten
Centerchef

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
Holmens Kanal 20
DK-1060 København K

18-06-2024

EU-kontoret, Center for International Klima og Energi
Att. Natacha Eggert Gravergaard & Thomas Dahl

Dansk Skovforenings hørings svar: Ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan

Tak for muligheden for at kommentere på '*Ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan for perioden 2021- 2030*', som vi har læst med stor fornøjelse. Det fremstår som et gennemarbejdet og grundigt produkt, som redegør klart og tydeligt for de mange elementer, som er afgørende for, at vi når vores klimamål.

Vi har i vores gennemlæsning særligt haft fokus på biomasse og LULUCF-sektoren. Skovens rolle og produkter er afgørende for Danmarks grønne omstilling, hvilket står mere og mere klart, og det bringer os naturligt i nogle dilemmaer. Det gælder brugen af de danske skove og produkterne herfra, men også forholdet og overvejelserne med importeret træ og biomasse. Med den seneste Klimastatus og - fremskrivning har vi fået et nyt bud på, hvordan de danske skove kommer til at bidrage frem mod 2035 og med baggrundsrapporten (Forest carbon pool projections 2024) frem til 2045 med de usikkerheder, der er forbundet med fremskrivningen. Konklusionen/forudsigelsen er klar – de danske skove kommer til at bidrage mere end forventet til klimamålene, samtidig med, at der vil være en øget hugst og dermed en større mængde produkter til den grønne omstilling.

Når skoven og dens produkter tænkes ind i energiunionens fem dimensioner - Forsyningssikkerhed, Indre energimarked, Energieffektivitet, Reduktion af drivhusgasudledninger og Forskning – bliver det i vores verden endnu tydeligere, hvor vigtige skovene er for de danske og europæiske klimamål:

- Forsyningssikkerhed – Ambitionen er, at vi skal være fri af fossile brændsler. Træbiomassen er et afgørende redskab i denne omstilling. Træbiomassen er en stabil energikilde, og kan fungere som et batteri i energisektoren, når vind og sol leverer lave input. Vi ser derudover ind i en fremtid, hvor Danmark i højere grad bliver selvforsynende med dansk træbiomasse til energi, hvilket vi bør stræbe efter.
- Indre Energimarked – Biomassen hjælper os med at kunne opretholde et selvforsynende energimarked, som er uafhængigt af importeret energi, fx russisk gas. Dette bliver en afgørende dagsorden i de kommende år.
- Energieffektivitet – Værker, som anvender biomasse, innoverer, udvikler og bliver mere og mere effektive og har i Danmark en udnyttelsesgrad tæt på 100 procent, når der både produceres elektricitet og varme. Det fremmer den fortsatte argumentation for at fortsætte biomasseforbruget i Danmark, da ressourcen udnyttes til fulde.

- Reduktion af drivhusgas – Der er en udledning ved anvendelse af biomasse, dog er den regnskabsført i LULUCF-sektoren. Biogent kulstof er dog bedre end fossilt kulstof, da kulstofcyklussen er kortere. Det vil derfor altid være bedre at brænde biogent af frem for fossilt, hvis der ikke er et reelt alternativ til afbrændingen.
- Forskning – Tilgængeligt kulstof som er dyrket på en bæredygtig måde, er nøglen til de forsknings- og innovative løsninger der skal til, for at den grønne omstilling lykkes. De store økonomisk tunge men afgørende investeringer i klimakampen er alle dybt afhængige af bæredygtigt kulstof, for at potentialerne kan udnyttes til fulde – BECCS, PtX og Pyrolyse. Hvis dette kombineres med et fokus på, at kulstoffet i så vidt muligt omfang er produceret i Danmark, så har man et klimavirkemiddel, som i den virkelige verden, og regnskabsteknisk, står utroligt stærkt.

Den ajourførte energi- og klimaplan indeholder fakta der underbygger dette, og vi er overordnet godt tilfreds med fremstillingen af skovenes betydning og bidrag til indfrielsen af planen.

LULUCF-forpligtelser

Som nævnt kan der opstå dilemmaer mellem indfrielse af mål for energiforbruget, og opfyldelse af Danmarks LULUCF-forpligtelser. De nye fremskrivninger for skove og lavbundslande har rykket væsentligt på reduktionsmankoen for målopfyldelsen, og der udestår nu 0,44 mio. ton CO₂e i 2030. Dilemmaet opstår i en situation, hvor indfrielsen af LULUCF-forpligtelserne kun kan opfyldes, hvis der hugges mindre i skovene og dermed opbygges et endnu højere lager i en given periode. Det vil medføre en mindre mængde dansk træbiomasse på markedet, hvormed det bliver nødvendigt at importere. I et marked, hvor de lande, Danmark importerer træbiomasse fra, potentielt kommer til at få svært ved at opfylde LULUCF-forpligtelserne, vil det ligeledes også kunne blive svært at få træbiomasse derfra. Verden er fortsat i voldsom forandring, og der er afvejningerne af forskellige klima- og energimål, som én til én influerer hinanden, hvormed det bliver et spørgsmål om, hvad er vigtigst, og hvad der potentielt skal opfyldes først. Der bør laves en afvejning mellem energiunionens fem dimensioner overfor LULUCF-forpligtelserne i en situation, hvor energi er en knap ressource.

I afsnittet "*Fit for 55-pakkens betydning for dansk opfyldelse af 70 pct. målet*" beskrives, hvordan målsætningen i LULUCF-sektoren kan indfries, dog er der her kun fokus på at reducere udledninger. Vi savner, at det fremgår, at skovene ligeledes hjælper på indfrielsen, hvormed et optag også bidrager væsentligt til målopfyldelsen. Dertil er skovrejsning med produktionsformål afgørende for klimamålene på den anden side af 2030, hvor en effektiv implementering vil medføre højt optag frem mod 2040-målsætningen.

Visualisering og beskrivelse af biomasses oprindelse

I forrige års kommentering af Danmarks nationale energi- og klimaplan efterspurgte vi en klarere skelnen mellem dansk- og importeret biomasse i diverse figurer. Det vil vi gerne kvittere for, at denne plan indeholder – med henvisning til figur 16 og 17. Der er afgørende klimamæssige forskelle mellem dansk og importeret biomasse i et regnskabsmæssigt perspektiv, og jf. forrige afsnit kan der opstå dilemmaer mellem målopfyldelser og opretholdelse af biomasseforsyning.

Med venlig hilsen

Mathias Lykke Nygård Johansen
Politisk konsulent

Tlf: 2611 7517
mj@danskskovforening.dk

Til
Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet & Energistyrelsen
sendt pr. mail til Natacha Gravergaard, naegn@kefm.dk og
Thomas Dahl, thoda@ens.dk

Skæringvej 88
8520 Lystrup
Telefon: 6053 0331
E-mail: sekretariat@solcelleforening.dk

www.solcelleforening.dk

Side 1/2

Tirsdag den 18. juni 2024

Dansk Solcelleforenings høringsvar til høring af ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan for perioden 2021-2030

Dansk Solcelleforening takker for muligheden for at afgive høringsvar til høring af ajourføring af Danmarks nationale energi- og klimaplan for perioden 2021-2030.

Dansk Solcelleforening ser det som positivt, at Danmark har ambitioner om at være foregangsland i den grønne omstilling, gøre sig fri af fossile brændsler og bidrage til et mere energiuafhængigt Europa. Flere solceller er en del af løsningen. I Danmark er der i dag installeret 3,6 GW kapacitet fra solceller, hvor det politiske mål lyder på 20 GW kapacitet fra sol i 2030. Der er derfor behov for at skrue tempoet yderligere i vejret.

NEKST-anbefalinger skal realiseres

NEKST er nedsat og har lanceret 27 anbefalinger for mere sol og vind på land, som energi- og klimaplanen henviser til. Det er vigtige anbefalinger, men de baner i sig selv ikke vej for ny VE fra solceller, medmindre de følges op med konkret politisk handlen. Vi har f.eks. stadig til gode at se, at det gøres attraktivt at udtage lavbundslande til VE-produktion med solceller. Og anbefalingen om salg af strøm til naboer i lokalområdet bør også materialisere sig.

Solcellestrategien en vigtig trædesten

Solcellestrategien blev lanceret den 21. maj 2024 og bør også være et referencepunkt i ajourføringen af den nationale energi- og klimaplan. Strategien anerkender at både bygninger og det åbne land skal bidrage i en styrket udbygning med solceller i den grønne omstilling med konkrete tiltag for bedre finansieringsmuligheder for bygningsolceller og øget fokus på at ensrette praksis for nettilslutning.

Energi- og industrifællesskaber

Med PtX-aftalen fra marts 2022 var partierne enige om at forbedre rammerne for lokal kollektiv tarifiering som et redskab til at belønne lokale sammenslutninger af netbrugere som f.eks. energi- og industrifællesskaber. Vi har stadig til gode at se en model for lokal kollektiv tarifiering i Danmark. Samtidig er udbredelsen af VE-fællesskaber meget begrænset i dansk kontekst. Det skyldes at regelsættet om energifællesskaber er minimumsimplémenteret og at der desværre ikke er en økonomisk tilskyndelse til at etablere de kollektive fællesskaber. Tværtimod er det f.eks. blevet mere restriktivt for f.eks. boligforeninger at dele strømmen mellem sine medlemmer, når boligforeninger er adskilt i blokke eller bygninger. Deling af strøm mellem lokale sammenslutninger af netbrugere er afgrænset til netbrugere indenfor én enkelt bygning. Denne unødvendige stramning blev indført sommeren 2023 og har besværliggjort installationen af solceller i f.eks. andels- og boligforeninger.

Pulje til mindre tilgængelige arealer

Energi- og klimaplanen henviser til etablering af puljen for mindre tilgængelige arealer på omtrent 179 mio. kr. i perioden fra 2024 til 2046 i bymæssig bebyggelse, der skal udmøntes i andet halvår 2024. Dansk Solcelleforening er i udgangspunktet fortalende for en markedsdrevet udvikling, men kan samtidig se stor værdi i støttede udviklingsaktiviteter på solcelleområdet. Derfor er det bekymrende, at puljen er beskåret betydeligt i forhold til den oprindelige aftale. Branchen ser værdien i udviklingsprojekter med solceller, såsom f.eks. i forbindelse med støjskærme langs motorveje, solceller på offentlige parkerings- og garageanlæg samt udbredelse af arkitektonisk integration af solenergi i bygninger og byrum, herunder bygningsintegrerede solceller.

Tariffer

Energi- og klimaplanen henviser til instanser som Forsyningstilsynet, Energinet og netselskaberne i arbejdet med tariffer, herunder f.eks. arbejdet med at fremme deling af el i energifællesskaber. Tarifsystemet er meget komplekst og uigennemskueligt. Det gør det svært for almindelige borgere og virksomheder, at beregne og vurdere udgifter og indtægter i forbindelse med anskaffelse af et solcelleanlæg på en bygning eller i et energifællesskab. Det kan i sig selv være en stopklods i den grønne omstilling.

Skulle fremsendte give anledning til spørgsmål, står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Flemming Vejby Kristensen
Formand for Dansk Solcelleforening